Nr. 193 (15.272). Lwów, sobota 26. sierpnia 1939. Rok LX.
Ч. 193 (15.272). Львів, субота 26. серпня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO
Wychodzi codziennie rano

Редакція и Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 329-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080
„ Банку Чеських Леґіов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ

Резолюції Народнього Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання.

В четвер 24. серпня 1939. р. відбулося зібрання Народнього Комітету УНДО, який по промові голови В. Мудрого та живій дискусії приняв у приявї 110 членів однодушно такі резолюції:

Народній Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання, зібраний на засіданні дня 24. серпня 1939. р., всеціло одобрює політичне становище і постанови Центрального Комітету УНДО з дня 7. травня 1938. р. та політичне становище з дня 22. квітня 1939. р. і повновласти з того самого дня, якими наділено Президію та Екзекутиву Партії.

Навязуючи до цих постанов, Народній Комітет стверджує:

I. Сучасне міжнародне напруження дійшло до найвищого ступня та грозить кожної хвилини збройним вибухом. Стоїмо перед можливістю далекосяглих політичних подій і потрясень, які можуть вимагати від нас рішень, найбільше відповідальних за нашу політичну долю та за долю сотень тисяч людських іствувань.

II. У такому історичному менті Український Нарід мусить змагати до витворення одноцілого національного Проводу. У почутті відповідальности за національну політику та супроти ваги хвилини Народній Комітет уважає своїм обовязком — до часу створення загально-національного кермуючого осередку — окреслити напрямні для Українського Народу в Польщі. Отсим Народній Комітет проголошує їх та взиває українське громадянство поступати згідно з оцими напрямними:

1) Всім українським громадянам необхідно зберігати спокій та рівновагу духа навіть у найважчих умовинах. Не попадати в паніку! Не наражувати себе на легкодушні жертви і жертви під впливом почувань або гарячих голов! Про потребу і характер політичної акції рішає лише політичний Провід, ніхто інший.

2) Не залишати ні на мент громадянської праці. Кожному виконувати свій обовязок на становищі, яке займає.

3) Упорядкувати свої українські справи та залишити всі внутрішні спори. Нехай ніодин українець не підіймається проти другого! Нехай ніодна українська організація не звертається проти іншої! Треба створити в нашому нутрі моральну силу, яка давала б змогу виконувати солідарно накази українського політичного Проводу.

4) Не шукати політичних орієнтацій, не давати віри ніяким чужим підшептам. У сьогоднішній хвилині не бачимо ніякої посторонньої потуги, яка мала б на меті політичну розвязку української справи. Тому пропаганда, яка каже нам очікувати сторонньої помочі, не є згідна з українською національною рацією. Ця пропаганда в радіо, в пресі, чи поширювана нелеґально намагається використати наше важке політичне положення і наївність деяких наших кол, щоб нашими жертвами зменшувати свої і щоб створювати диверсію, корисну виключно для своїх інтересів. Пятнуємо всякі спроби втягати наше громадянство в якунебудь диверсійну акцію як спроби чужих аґентур та перестерігаємо перед ними українське громадянство, особливо нашу молодь.

5) Суперечні з українською національною рацією та з українським національним інтересом є спроби тих українських націоналістичних підпольних чинників, що, перебуваючи на чужині, намагаються поставити поза скобки української політики всі інші українські політичні орґанізації та узурпувати провід для себе. В теперішню пору не сміє бути виключена ніяка національно незалежна українська ґрупа від політичної співпраці, коли така ґрупа цю співпрацю декларує і коли заявляє бажання співтворити один національний політичний Провід. Використовування важкого політичного положення Українського Народу для боротьби за владу серед того народу — це прояв анархізму та отаманщини, що нераз у нашому минулому вже був та все доводив до катастрофи українську національну справу.

6) Не спускаючи з ока національно-політичних змагань Української Нації як цілости стати рівновартним і повновартним народом у колі европейських народів та не резиґнуючи з політичної боротьби за повноту прав Українського Народу в Польщі, Народній Комітет заявляє, що українське громадянство виконає в цих важких часах горожанські обовязки крови і майна, які накладає на нього приналежність до Польської Держави. Народній Комітет стверджує, що в цю історичну для українського і польського народу добу входимо — на жаль — з невирівняними політичними рахунками та що й тепер польсько-українські взаємини в терені не з нашої вини з кожним днем загострюються. Народній Комітет вірить, що історична конечність доведе в обопільному інтересі обох народів до вирівняння політичних ріжниць між ними.

Німецько-совітський пакт неаґресії підписано.

ТЕКСТ ПАКТУ.

МОСКВА, ПАТ. По 3-годинних нарадах мін. Рібентроп та Молотов підписали пакт неагресії, який має 7 точок.

БЕРЛІН, ПАТ. Як подає Німецьке Інформаційне Бюро, підписаний минулої ночі пакт неагресії виглядає так:

„Німецький уряд, змагаючи до консолідації мира між СССР і Німеччиною, і опираючись на головних постановах договору невтральности з квітня 1926 р., заключив такий договір:

1. ст.: Оба контрагенти зобовязуються не вживати ніякого насилля, ніякої агресивної акції та не робити ніякого нападу проти другої сторони ані індивідуально ані спільно з іншими державами.

2. ст.: Коли один з контрагентів став би предметом військової акції з боку іншої держави, другий контрагент у ніякій формі не поможе тій третій державі.

3. ст.: Оба уряди підтримуватимуть постійно контакт для консультації, щоб інфромувати себе взаїмно про справи, які торкаються їхніх взаїмних інтересів.

4. ст.: Ніодин контрагент не братиме участи в якомунебудь уґрупуванні держав, зверненому посередньо чи безпосередньо проти другої сторони.

5. ст.: На випадок спорів або конфліктів між контрагентами, без огляду на те, які справи викличуть ті спори, обі сторони полагодять ті спори чи конфлікти виключно шляхом мирної виміни приязних поглядів, а коли це буде необхідне — роземною комісією.

6. ст.: Цей пакт заключено на 10 років і коли ніодин з контрагентів не виповість його на рік перед тим речинцем, пакт буде автоматично продовжений на 5 дальших років.

7. ст.: Цей пакт буде ратифікований у найближчому часі. Обмін ратифікаційними документами відбудеться в Москві. Пакт входить у життя негайно після того, як його підпишуть".

—o—

ВСІ ДЕРЖАВНІ УРЯДОВЦІ В ПОЛЬЩІ ВІДКЛИКАНІ З ВІДПУСТОК.

ВАРШАВА, 24. 8. ПАТ. Премієр ради міністрів доручив усім державним урядовцям негайно вернутися з відпусток.

—o—

ДАЛЬША МОБІЛІЗАЦІЯ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 24. 8. ПАТ. Нині рано покликано до війська дальші континґенти резервістів.

—o—

ЗАСІДАННЯ БРИТІЙСЬКОГО УРЯДУ.

ЛЬОНДОН, 24. 8. ПАТ. Засідання британського кабінету почалося в год. 12.40 по [illegible] ті прем. Чемберлена в короля.

—o—

ПОВОРОТ БРИТІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Британський король приїхав у четвер рано зі Шотляндії до своєї палати в Льондоні.

Рано відбулось засідання тайної королівської ради, перед полуднем король приняв Чемберлена.

ПРЕЗИДЕНТ БОЛІВІЇ ВІДІБРАВ СОБІ ЖИТТЯ.

ЛЯ ПАЗ, ПАТ. Президент Болівії Буш застрілився. У безнадійному стані перевезено його до шпиталю, де він і помер, не відзискуючи притомности.

Прикордонна смуга.

Львів, 24. серпня 1939.

Прикордонна смуга у нашій дійсності має не тільки топографічне значіння як частина краю, що лежить при кордоні. Зміст цих двох слів у життевій практиці в Польщі куди ширший. Входить він глибоко у місцеве економічне життя, головно в ділянці обороту землею, обмежує поодиноких громадян у їх особистих правах, обмежує теж організаційну спроможність діючих там установ і товариств, врешті в деяких випадках виключає деяких громадян навіть від можливости перебувати на цьому терені. І в звичайному часі державна адміністраційна влада має у тій смузі далеко ширші управнення, як деінде, і то силою постанов самого закону, що часто в польсько-українських відносинах має теж і своє політичне знамя.

У першу чергу це вяжеться з оборонністю держави, а дальше і зі загальною аграрною політикою уряду, що в прикордонній смузі має свій питомий характер. Аграрна політика сучасної Польщі вже від самого початку виявляє зовсім недвозначно національно-політичні моменти у самій законодатній ділянці, коли йде про землі на периферії держави, зокрема на сході і на південному сході.

Перший крок зроблено ухвалою сойму з 2. серпня 1919. р., котрою сойм уповажнив раду міністрів видати розпорядок зі силою закону про оборот землею. Такий розпорядок вийшов 1. вересня 1919. р., на основі якого держава взяла виключно у свої руки регуляцію обороту землею. Не чекаючи на оголошення окремого закону про земельну реформу, заповіджене законом з 15. липня 1920. р., видано 17. грудня 1920. р. два військові кольонізаційні закони для північно-східних земель Польщі, силою яких переведено широку військову кольонізацію Волині і Полісся на зразок колишніх римських ветеранів, що не має анальогії у земельній політиці ніодної з европейських держав під теперішню пору.

Земельна реформа переводиться досі на основі закону з 28. грудня 1925. р. про виконання земельної реформи, що його пізніше кількакратно новелізовано. Тут найважніша була новеля з 14. квітня 1937. р. про обмеження в обороті нерухомостями, що повстали з парцеляції. Завданням цього новелізаційного закону з 14. квітня 1937. р. було те, щоб взяти під державну реґляментацію усю землю з парцеляції — і то від 1. вересня 1919. р. — в цей спосіб, що кожне набуття наділу, який колись повстав з парцеляції, потребує дозволу державної адміністраційної влади. Йшло і йде про те, щоб законним шляхом загальмувати перехід землі, набутої при парцеляції поляками парцелянтами в руки українських селян. І справді від двох років ані пядь парцельованої фільварочної землі не переходить у руки наших селян, бо безпосередньо з парцеляції не можуть її сьогодні набути, ані теж відкупити від кольоністів-мазурів, які давніше нераз продавали українським селянам свої парцеляційні наділи або їх частини.

Спеціяльні обмеження були в прикордонних повітах щодо обороту землею на основі президентського декрету з 23. грудня 1927. р. про границі держави, загостреного значно новелізаційним законом про границі держави з 9. липня 1936. р. В липні м. р. поширено прикордонну смугу цілою низкою нових повітів, що граничать з прикордонними повітами так, що нині прикордонна смуга обіймає 9 повітів тернопільського, 10 повітів станиславівського і 5 повітів львівського воєвідства — себто разом 24 повіти Східної Галичини, не кажучи про Волинь і Полісся, де теж до прикордонної смуги прилучено повіти, що безпосередньо не межують зі Совітами.

У тій величезній смузі, як уже сказано, діють обмеження, невідомі громадянам інших частин держави. У тій смузі ввесь земельний оборот, не тільки ґрунтами на селі, але й міськими камяницями, віддано під державну контролю. Нині є такі відносини, що наш селянин, що купує землю чи хату від свого сусіда, часто свояка і теж українця, не може дістати дозволу на купно, тим більше не може його дістати наш чоловік у місті, що хоче там набути нерухомість.

Не кажемо вже про особисту свободу одиниць, що їх державна адміністраційна влада може кожної хвилини виселити з прикордонної смуги. Сьогодні такі випадки зовсім не рідкі, при чому в деяких повітах виселено навіть священників. На денному порядку є теж всякі обмеження у статутовій діяльности товариств і заборона їх основувати.

До того всього прийшло на днях ще одно обмеження, що діятиме у прикордонній смузі, про що недавно була коротка згадка в „Ділі". А саме у Вістнику Законів з 18. ц. м. оголошено президентський декрет, що новелізує ст. 5. закону з 28. грудня 1925. р. про виконання земельної реформи. Новеля йде в тому напрямі, що рішенням державної адміністраційної влади можна розпарцелювати усю землю, не залишаючи дотеперішньому власникові-дідичеві і того мінімум (поза лісом і водами), які закон досі залишав при фільварку. Це мінімум було 60 га при земельних нерухомостях у промислових і міських округах, 180 га при інших земельних нерухомостях у цілій Польщі (в цьому і в Галичині) і 300 га на Волині й Поліссі. В господарствах, що ведуть горальні, крохмальні або платкарні (сушена бараболя), це мінімум, залишене дідичеві, може бути підвищене до 350 га, а в господарствах з цукроварнями до 700 га.

Нині те все скасовано і дідич у прикордонній смузі на приказ влади мусить розпарцелювати усю свою землю до одного року, а коли б цього не зробив, то держава (Державний Рільний Банк) перебирає маєток на себе і переводить сама примусову парцеляцію.

Раціо леґіс згаданої новелі не тяжко відгадати. Її переведення в життя має за мету якнайскорше обсадити прикордонну смугу новими польськими кольоністами і в тій цілі збільшити запас землі, призначений для парцеляції. Так повстане довкола Польщі — особливо від сходу з великою абсолютною більшістю непольського населення — широка смуга, заселена польськими кольоністами, що мають стати живим оборонним муром на далеких від Варшави південно-східних і східних землях.

Д-р Степан Баран.

ПОВОРОТ РІБЕНТРОПА З МОСКВИ.

БЕРЛІН. ПАТ. Як подають з Москви, мін. Рібентроп відлітає з Москви в четвер в 13 год. Він летить до Оберзальцберґу, де зложить Гітлерові подрібний звіт про підписання пакту.

—o—

НАДЗВИЧАЙНА НАРАДА ТУРЕЦЬКОГО УРЯДУ.

ЦАРГОРОД. ПАТ. Турецький уряд зібрався на надзвичайну нараду під проводом президента. Міністр закордонних справ відбув довшу нараду з румунським амбасадором.

Турецька преса не містить ніяких коментарів до німецько-совітського пакту.

—o—

МІН ЧАКІ ПРО МІЖНАРОДНЮ СИТУАЦІЮ.

БУДАПЕШТ, 23. 8. На засіданні мадярського уряду, яке відбулося сьогодні рано мін. Чакі подав точний звіт про міжнародню ситуацію.

—o—

НА ВИПАДОК ВІЙНИ ЛІГА НАЦІЙ УТІКАЄ З ЖЕНЕВИ.

ПАРИЖ. АТЕ. Як подає „Ексчендж Телеґраф", на випадок вибуху війни перенесуть секретаріят Ліґи Націй та міжнародне бюро праці з Женеви до Віші.

—o—

ШЕФ ГРЕЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ ЇДЕ ДО ЛЬОНДОНУ.

АТЕНИ, АТЕ. Шеф грецького ґенерального штабу ґен. Папаґос виїхав до Льондону.

—o—

ПОВІТРЯНА РЕЗЕРВА В АВСТРАЛІЇ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Австралійський уряд рішив утворити цивільну летунську резерву та приступити до вишколу 3-ох тисяч пільотів, з яких 600 становитиме військову резерву.

—o—

ФРАНЦУЗЬКІ ГРОМАДЯНИ МУСЯТЬ ВИЇХАТИ З НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН, АТЕ. Французький амбасадор у Берліні Кульондр звернувся до французьких громадян у Німеччині зі закликом, щоб вони виїхали з німецької території до четверга вечором.

9

Друге Рапалльо.

ПІСЛЯ НІМЕЦЬКО-СОВІТСЬКОГО ПАКТУ НЕАҐРЕСІЇ.

Історія повторюється.

Було це в квітні року 1922., 17 років тому. У Ґенуї мала зібратись Міжнародня економічна конференція, друге й доповнене видання Версайського договору; вона мала нарешті встановити економічний лад в середущій та східній Европі. Не з рівними правами зіздились дипльоматичні делеґації до чарівних квітучих закутків навколо Ґенуї. Були там повноправні господарі, представники держав Антанти: Анґлії, Бельґії, Італії, Франції, Японії. Це вони запросили до себе гостей, представників аж 23 держав. Але не щоб радитися з ними; які там можуть бути наради після перемоги, коли переможний меч навіть не цілком ще вложено до похви? Хто посміє заперечувати переможцям, коли вони висловлять своє бажання, свій погляд?

Та й запрошені гості були не однакові, не однаково до них ставилися всі на конференції. Побіч представників 21 держав були ще представники двох, яких невідомо навіть чи можна було назвати державами: представники переможеної, залишеної на ласку й неласку переможців Німеччини й совітської Росії

Становище представників совітської Росії було ніби трохи краще. Правда, що совітську Росію не інакше називали після Берестейського договору, як зрадницею, правда, що ще ніяка держава не визнала її „де юре", що це був перший вихід її дипльоматії „у люди", але її представники викликували деяку цікавість, — от як папуаси чи інші там канібали, що їх показують у паноптікумах. Крім того совдепія — земля велика та багата, буде з чого покористуватися. Треба відмітити, що на Ґенуенській конференції були представники тільки совітської Росії. Представників України, Білорусі й Закавказької Федерації — тоді ще „де юре" самостійних — на ній не було; їх і не запрошувано. І лиш опісля „пост фактум" совітська історія почала вважати, ніби Росія тоді виступала і в їхньому імені.

На жаль не довелось дочекати головної атракції, не пощастило побачити самого Леніна, який мав головувати в російській делеґації. Він не приїхав і совітською делеґацією проводив заступник голови Чічерін. Той зробив усім розчарування. І те, як умів він носити фрак, і як бездоганно промовляв французькою, анґлійською й італійською мовою і як тримався в розмовах з італійським королем та з архиєп. Ґенуї — все те робило з нього дипльомата старої школи, який далеко залишав за собою товаришів з багатьох інших держав. Правда, інші представники російської делеґації були досить екзотичні: жиди Літвінов, Красін і Йоффе, латиш Рудзутак, невідомого, здається, для себе самого походження Раковський і росіянин Воровський.

Головою — загнаної дослівно у куток — німецької делеґації був Вальтер Ратенав. Звичайно соціял-демократ. Толішня мода вимагала, щоб усі добрі німці були соціял-демократами — був соціял-демократ і віч, багатий промисловець до війни.

Все йшло як слід. Господарі висловлювали свої погляди, гості плескали, призирливо поглядаючи на німців і „росіян". Та одного дня прийшло негайно розчарування. Оголошено комунікат, що 16. квітня у Рапалльо біля Ґенуї міністри закордонних справ Німеччини Ратенау і РСФСР Чічерів підписали трактат, на основі якого ті дві держави зрікались взаїмно усяких старих довгів і зобовязань, що могли випливати з війни і встановлювали поміж собою нормальні дипльоматичні взаємини, визнаючи одна одну „де юре". Це булож перше визнання РСФСР „де юре"! Не даром кажуть, що перше кохання не ржавіє...

Вражіння цієї несподіванки було надзвичайне, як грім з ясного неба. Таке саме як зробило теперішне повідомлення Німецького Інформаційного Бюра і московської „Правди" про пакт неаґресії між націонал-соціялістичною Німеччиною та комуністичним СССР.

У Москві в чудових салях сидить військова французько-анґлійська місія і разом з військовою совітською делеґацією обмірковують точку за точкою майбутній пакт про вій-

ськовий союз Англії, Франції й СССР., який буде звернений (про це ж навіть горобці на деревах цвірінкають!) тільки проти Німеччини. В Римі, Берліні й Токіо монтують у свою чергу переміну протикомінтернівського пакту, що його започаткувала Німеччина, на суто військовий союз — як вимагають японці — проти СССР. І нечайно міністр закордонних справ націонал-соціялістичної Німеччини фон Рібентроп у своєму однострою зі свастиками їде до комуністичної Москви з її пятикутними зорями, їде підписувати договір про ненапад, бо „уряди обох країн по обміні думок висловили бажання усунути напружений політичний стан між ними!“

Очевидно міністр фон Рібентроп, один з основоположників протикомінтернівського пакту, буде витати голову комуністичного уряду націонал-соціялістичним привітанням, а Молотов відповість привітом „ротфронту“.

Чи не нагадуватиме це сцени з Фавста, коли Мефістофелеві показують хрест?!

Була в якомусь часописі така політична карикатура: Сталін запитує Молотова: „Що кажуть англійці?

— Англійці кажуть — відповідає Молотов — „Час це гроші!“

— А що кажуть німці?

— Німці кажуть просто „гроші!“

На нашу думку в тім, що трапилося, нема питання про гроші. Не такі вже багаті німці; та і не про гроші йшло. На нашу думку, навіть економічно-торговельна совітсько-німецька угода більшого значіння не має, вона віділграла тільки підготовчу ролю до політичної. Дивно було зразу, чому „Правда“ так вихвалює хосен з тої угоди: в чому він? Німеччина дає совітам кредит 200 міліонів марок (чи то така велика сума?), правда аж на 7 років і на 5 проц. Але водночас Совіти постачають Німеччині сировини на 180 міліонів марок. Отже ніби йде лиш про 20 міліонів марок кредиту!

Що це була лиш підготова, свідчать слова зі статті „Правди“ з 22. серпня: після торговельно-кредитової угоди (а її підписано, як відомо, щойно 19. серпня) прийшла черга і на поліпшення політичних взаємин між обома державами. І то так скоро, що фон Рібентроп уже 23. серпня прилетів до Москви...

Молотов ще у травні говорив про можливість торговельної угоди. Але тоді більшість европейської преси вважала це дипльоматичною штучкою, щоб вплинути на Англію та Францію. Але чи не могло бути й таке, що навпаки — переговори з Англією та Францією є дипльоматичною штучкою, щоб вплинути на німців? Минуле літо було дуже щасливе для Совітів: пропозиції від „демократичних“ держав і від найтоталітарнішої. Хто більше дасть?

Демократичні держави пропонують військовий союз з перспективами війни в Европі, в якій большевикам — зрозуміло — доведеться брати участь, зі загроженими кордонами на Далекому Сході. На Далекому Сході демократичні держави ведуть не цілком виразну гру; в Европі пропонують військовий союз, йлучи на уступки від трьох місяців, але і висилають на переговори другорядного урядовця з „Форін Офіс“ ніби до другорядного контрагента. Ще до того свіже враження від безплодного франко-совітського пакту. Переговори тягнуться, чи справді англійці вважають, що час то гроші?

А тут мабуть зовсім інші пропозиції. Брати участь у війні не треба; в крайньому разі прихильна невтральність. Хай собі капіталістичні країни бються, а СССР буде вичікувати.

І чи даремно ще в травні усунено зі становища наркома зовнішніх справ жида Літвінова — так би казати англьофіла — і висунено на фактичного керманича наркому Патьомкіна дипльомата ще Чічерінської школи, справжнього росіянина, навіть з шляхетського роду?

Мабуть не з доброї волі йде Німеччина на цей крок. Хоч ніколи не треба забувати, що там добре памятають заповіт Бісмарка.

Історія повторюється, але ще частіше дає несподіванки. Будемо чекати на чергову!

Гл. Л.

З польської преси.

Який режім у Німеччині в інтересі Польщі.

У варшавській „**Політиці**“ (з 27. VIII.) появилася стаття п. А. Бохенського п. н. „З ким ведемо боротьбу?“ в якій автор робить спробу устійнити і відповісти на питання: 1) **чи поляки воюють з Гітлером та з його націонал-соціялістичним режімом, чи з німцями як народом взагалі та 2) який режім у Німеччині є в інтересі Польщі: правий чи лівий?**

П. Бохенський писав свою статтю у „Політиці“ **ще заки радіова антена принесла здивованим слухачам повідомлення про німецько-совітський пакт неагресії.** Статтю він закінчив уступом, що є сам про себе характеристичною відповіддю на вгорі поставлені питання.

„**Наші зусилля — пише п. Бохенський — мусять бути спрямовані проти можливости в Німеччині такої політичної сисеми, яка малаб на меті наблизити цю державу до СССР.** Можна твердити, що якби у висліді війни в Німеччині повстала соціялістична держава, то Польща не мала б з того ніякої користи, навпаки, її положення ще погіршилось би. Наша держава опинилась би між двома колективістичними устроями і була б виставлена на величезний тиск революційних сил. Тому після виграної війни ми мусимо поробити всі заходи, щоб у Німеччині запанувала якнайбільше права система, можливо якнайменше наближена до російських Совітів. Тому, що по війні національний соціялізм сам через себе відпаде, то нова німецька державна система у Прусії виступатиме під прапорами ґуґенберґівського націоналізму, а південній Німеччині під прапорами католицизму та леґітимізму.

Обставина, що в передгітлерівському періоді саме ґуґенберґівські елементи були настроєні та надихані протипольським духом, не повинна вплинути на польське становище. **Те, як кожночасний німецький уряд ставиться до Польщі засадничо менше важне, як питання, як він відноситься до СССР. Становище Польщі у великій мірі є функцією німецько-російських відносин. Щойно порозуміння обох цих держав ставить Польщу у грізну ситуацію.**

Німецько-російські відносини залежать головно від двох основних чинників. Передовсім від політичного положення, потім від ідеольоґічних симпатій. Нині політичне положення через польсько-німецький конфлікт і малу охоту СССР до війни з Німеччиною веде, здається, до порозуміння обох цих держав, та на перешкоді стоять доволі поважні ідеольоґічні ріжниці. Правда цьому можна протиставити твердження, що саме німецька правиця підтримувала сердечні взаємини з Совітами перед роком 1931, проте з другої сторони не можна заперечити, що чинник ідеольоґічної дійсности діє проти порозуміння обох держав. Коли цей чинник виявить себе менше сильним від інших — то на те не можемо нічого порадити. **В кожному разі мусимо старатись, щоб цей чинник далі діяв у бажаному для Польщі напрямі: відпихати Німеччину від СССР.** Польська лівиця добре це повинна зрозуміти.

Збираючи те все, можемо ствердити, що польська ліва публіцистика має мабуть рацію, коли доказує, що не треба висувати задалеких вимог під адресою німецького народу і що треба обмежитись підкреслюванням факту, що поляки поборюють національний соціялізм. Зате по виграній війні Польща мусить докласти всіх зусиль, щоб у Німеччині запанував можливо якнайбільше правий устрій“.

Наслідки німецько-совітської дружби.

Передучора пізнім вечором німецька урядова аґенція та совітський ТАСС одночасно проголосили повідомлення, що 23. серпня приїде до Москви фон Рібентроп підписати взаємний пакт про неаґресію.

„Це повідомлення — пише п. Цат у виленському „**Слові**“ з 23. VIII. — не викликало в Польщі того враження, що в Англії та Франції. Ми, поляки, краще знаємо Совіти і ми від початку скептично дивилися на зусилля західніх дипльоматів втягнути Совіти до „фронту мира“. Ми знали, що для Совітів мир не є ніяким ідеалом, що мрія Совітів — загально-европейська війна, в якій вони не брали б участи, і що вкінці — найважніша річ — Совіти нездатні до війни.

Совітський транспорт цілком перевантажений працею, не має ніяких мобілізаційних резерв, уже в часі мира працює понад сили, на випадок війни не дасть собі ради з перевозом палива до промислових осередків і не зможе перекинути більших сил згідно зі стратеґічними вимогами, **а самоходовий транспорт** має у СССР мінімальну, бо тільки 4 відсоткову частину перевозу. **Совітське хліборобство** зовсім недостатнє. Совіти мають нині ледви половину коней в порівнянні зі станом 1928 р. Ославлені трактори практично невдатні, вони постійно попсовані, нечинні, врештою не дістає палива для них. — Ті факти разом з розгойданістю транспорту заповідають на випадок війни харчеву кризу, значно гіршу від тої, що стала причиною революції в 1917. році та заломання тодішнього російського фронту.

Становище Японії, висловлене в останньому комунікаті аґенції „Домеї“ вказує на те, що совітські сили змобілізовані на Далекому Сході мусять там залишитися. Додаймо до того дезорґанізацію армії через розстрілювання ґенералів цілими табунами, загальне незадоволення з уряду, то переконаємось, що нині Совітська Росія на світову скалю не є занадто грізним противником, або занадто побажаним союзником. Коли деякі французькі і англійські публіцисти горлали: Росія! Росія! Росія! — то вони робили це погано орієнтуючися в укладі дійсних сил на Сході Европи. Ясна річ, що правдивою мілітарною силою на схід від Німеччини є тільки Польща, а не Совіти, ні... чехи. Про придатність чехів захід переконався давніше, в часі війни, про придатність Росії переконалися вчора представники ґенеральних штабів Англії та Франції, зібрані в Москві, коли їм дали перечитати.. заповідь пакту про неаґресію з німцями. Часом так воно якось складається, що навіть визначні історичні події мають велику дозу комізму. Наших (польських) військових там не було, і так ми оминули тільки осмішення...

Ми не обдурювали себе щодо мілітарної вартости Совітів. Не мали теж ніяких ілюзій щодо того, що ідейність Совітів не дозволить їм вязатись з Гітлером. Комуністична ідейність істнує тільки в уяві жидівських інситуток у Польщі, що переховують большевицьку бібулу, підсунену їм аґентами совітської розвідки і йдуть пізніше за це до вязниці. У відношенні до Німеччини не ідейність, а заляканість є головним рушієм діяльности. Сталін не хоче покінчити так, як Микола II., боїться рушниць власних вояків. Лінія большевиків у відношенні до Німеччини має вже свою традицію, а це уступчивість та шукання контакту. Від Берестя Литовського через Рапалльо, через договори зі Штреземаном, через тісну кооперацію зі штабом, юнкрами, монархістично настроєними німецькими ґенералами. Ці контакти зірвали свого часу не Совіти, тільки Гітлер. Отже чого дивуватись, коли Совіти женуть знову в обійми Німеччини на перший її кивок?

Врешті чи можна уважати пакт про неаґресію вступом до допомоги, яку Совіти дадуть Гітлерові? Гадаю, що ні. Цей пакт дозволить Совітам на правдиву невтральність, можливо заатакувати когось дуже слабого, врештою Совіти чекатимуть аж поля Европи переміняться на побоєвища, застелені трупами.

Коли йде про Гітлера, то відомість про його пакт неаґресії з комуністами вказує на те, що він повернув свою ідеольоґію на 180°. Колись він взивав усі народи Европи до хрестоносного походу проти Совітів, нині з союзу з Совітами він робить страхополоха для Европи. На цю зміну ідеольоґії я вже давніше вказував, пишучи, що Гітлер самого себе зрадив. Треба було надіятись того пакту вже по промові з 28. квітня, якою Гітлер зірвав пакт неаґресії з Польщею, а під адресою Совітів не сказав ніякого про-

клону, якими обкидував большевиків традиційно у своїх попередніх промовах".

В дальших уступах своєї статті п. Цат займається питанням, від кого вийшов почин до німецько-совітського наближення та які наслідки матиме цей факт на відношення між Німеччиною та її дотеперішніми союзниками: Італією, Еспанією та Японією. Наприкінці він пише:

„Ідейне ренегатство з обох сторін, боягузкість Совітів,— це темні ворожки, що стоять біля цього пакту. Навіть приємно подумати, що в нашому военному таборі не буде тоталізму, що це буде війна зелінених брунатних та червоних тоталізмів проти свобідних народів.

З того всього не виходить, щоб я як струс ховав голову в пісок. Африканські, і такіж бюрові струси — це глупі сотворіння і я не думаю їх наслідувати. **Стільки разів я вже писав, що істнує правило, формула доброї коньюнктури для польської політики, а нею є антагонізм Берліна і Росії. Ця формула вияснює нам цілу історію Польщі від 1792 р. до листопада 1916 р., від часів Рапалльо до часів антикомінтернівських настроїв у Берліні, всі наші політичні невдачі та всі наші зриви до лету. З епохи німецько-російського антагонізму у вчорашньому дні ми ввійшли в епоху їхнього співділання і очевидно не будемо плескати в долоні з радощів, ні не будемо також закривати очей на дійсність. Тільки боягузи з остраху прижмурюють очі.** Чекає нас війна в обороні незалежности і чести і в тій війні всі будемо вояками. Не привчаюймо нікого жмурити очі".

Додаткові вписи

ДО ВСІХ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ РШ У ЛЬВОВІ І В КРАЮ 29., 30. 31. СЕРПНЯ 1939.

Українським батькам у Львові і в краю подаємо до відома, що додаткові **вписи до всіх вселюдних шкіл у Львові і в краю відбудуться 29. 30. і 31. серпня 1939. р.**

Вписи відбуватимуться передполуднем і пополудні в дотичних школах РШ від год. 8—13 і від 16—18.

Українці! Сповніть свій обовязок і повписуйте свої діти до шкіл Рідної Школи, куди кому вигідніше, та освідомляйте несвідомих, щоб і вони зробили те саме.

Доложім усіх зусиль, щоб перевести в діло основне гасло: **Українські діти до шкіл Рідної Школи!**

Головна Управа Рідної Школи.

Протипольські маніфестації у Словаччині.

МАНІФЕСТАНТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗВОРОТУ ЯВОЖИНИ.

Аґенція АТЕ повідомляє з Братислави: У вівторок відбулася у Братиславі маніфестація під гаслом відібрати Явожину та пограничні мадярські території. У маніфестації взяли участь німці та горстка словацьких урядовців. Головний реферат виголосив Шаньо Мах, який заявив, що словаки мусять змобілізуватися, бо тепер, як підписано німецько-совітський пакт неагресії, Німеччина становить таку силу, проти якої ніхто не зможе встоятися. Подібний був тон промови Мурґаса.

—о—

Поворот двох членів британської військової місії з Москви до Льондону.

МОЛОТОВ ПРО ШТАБОВІ РОЗМОВИ З АНҐЛІЄЮ ТА ФРАНЦІЄЮ.

Як подає „Век Нови", двох помічних членів британської військової місії вернулося з Москви до Льондону, щоб зложити урядові звіт про дотеперішній хід нарад.

Тепер важко щось певного сказати про дальший хід штабових нарад. Льондонські міродатні кола твердять, що Молотов запевнив британського та французького амбасадора, що нема причини переривати штабових розмов, бо їм не перешкоджує пакт неаґресії з Німеччиною ані інші можливі договори. Німецько-совітський пакт — мовляв — змагатиме до збереження мира. СССР готов заключити такий пакт з кожною державою.

Молотов скинув на Анґлію та Францію відповідальність за те, що переговори так довго проволікаються.

СССР скріпить підмогу для Китаю?

КИТАЙСЬКА ПРЕСА ПРО НАСЛІДКИ НІМЕЦЬКО-СОВІТСЬКОГО ПАКТУ НЕАҐРЕСІЇ.

ШАНГАЙ, АТЕ. Китайська преса вдоволена, що після німецько-совітського пакту Японія попала в гірше положення. Часописи з табору Чанкайшека, звичайно поінформовані про совітські пляни, стверджують, що

1) ціла японська політика, побудована в останніх часах на зближенні до Німеччини, вповні збанкротувала,

2) СССР приняв німецькі пропозиції, щоб мати вільну руку на Далекому Сході; тому треба сподіватися, що він даватиме тепер поважнішу поміч Китаєві.

Китайська преса сподіється, що небавом почнуться більші операції на фронті Номонган, на манджурсько-монгольському пограниччі. Туди виїхали японські парляментарі та журналісти.

Японія не заключить пакту неаґресії зі СССР.

ЗАЯВИВ ПРЕДСТАВНИК ЯПОНСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

ТОКІО, АТЕ. Представник міністерства закордонних справ заявив на пресовій конференції: **Японія сподіється, що Німеччина не заключить ніякого договору, який був би незгідний з протикомінтернівським пактом. Він заперечив поголоски про плян японсько-совітського пакту неаґресії та ствердив, що японська політика оборони імперії проти комінтерну залишиться без змін.**

ДЖ. О. КЕРВУД 48)

Герої золотої тундри.

ПОВІСТЬ.

Переклала Ольга Сліпа.

З двацять разів бачив Алян цей підпис. Ненависть, яку він почував для власника цього підпису та бажання помсти, витиснули незатертий образ в його памяті. Те, що він ховав у собі перед бистрими очима Стемпіда, вибухло зі страшенною скаженістю в лиці його тепер, коли він знов держав у руці слова написані ворогом його батька і його самого. Він кинув папір як щось нечисте, руки його затиснулися в пястуки, аж чиколотки хруснули у тиші кімнати — та поволі він обернувся у сторону вікна, крізь яке глядів пару хвилин тому у напрямі мешкання Марії Стендіш.

Отже так додержував Джон Ґрегам своєї обіцянки, смертельної обіцянки, що її дав в єдиній годині тріюмфу Алянового батька — у тій годині, коли старший Гольт був у змозі ослободити край від тої гадини, якби не Алянові руки, що в останній із тих страшних хвилин не допустили до убивства! Алян був свідком тієї події ще молодим хлопцем. А Марія Стендіш це було знаряддя Джона Ґрегама!

У цих перших хвилинах не міг Алян добути зі себе сумніву, щоб розвіяти правдивість переконання, що шаліло в його голові, ані не міг втишити того, що було в його серці та в його крові. Він ані не гадав сумніватися в тому, що цей лист мусів був писати Джон Ґрегам до Марії Стендіш; очевидно вона цей лист задержала, щоб потім його знищити, та Стемпід припадково відкрив невеличку, але переконливу частину того листа. Серед натовпу гадок Алян звязував те все, що бачив раніше: її намагання зацікавити його з самого початку завзяття, з яким вона пішла до тої цілі, її сміливість у переслідуванні його аж до його фарми, її очевидні заходи, щоб здобути його довіря — та з підписом Джона Ґрегама, що зі стола вражав його заедно, все те здавалось бути льоґічним і безспірним доказом. „Промисл", на який натякав Ґрегам, міг означати лише його власний та Ломенів випас ренів, який вони розбудовували та боролися за його увіковічнення, а Джон Ґрегам, та його приятелі волові барони намагалися розвоєві цього промислу перешкодити і його знищити. А в цій грі нищення проворна Марія Стендіш прийшла сюди заграти свою ролю!

— Але чого вона скакала в море?

Сталося нараз, немовби новий голос дав себе чути в Аляновім мізку — голос, що підносився вперто понад хаосом гадок та кричав проти його арґументів і домагався порядку і розсудку на місце шалених переконань, що опанували Аляна. Якщо завданням Марії Стендіш було підготовити дорогу, щоб його знищити, якщо її післали в тій цілі як аґентку Джона Ґрегема, то яку-ж причину могла вона мати для такого драматичного зусилля, щоб дати світові повірити, що вона загинула в морі? Зовсім певно такий акт не міг мати ніякого відношення до будької змови проти нього. Будуючи так її оборону він не старався перетяти її звязок з Джоном Ґреґамом; він знав, що це неможливо. Лист, її поведінка і багато з того, що вона говорила, це були ланки, що без сумніву вязали її з його ворогом, але ті самі гадки, так як вони юрмилися в його памяті тепер, надавали цій таємничій справі нове значіння.

Чи можливе було, щоб Марія Стендіш, замість працювати для Ґрегема, працювала проти нього? Чи не міг би якийсь конфлікт між ними стати причиною її втечі на „Ном", та може бути через відкриття на кораблі Росленда, Ґрегемового найбільш довіреного слуги — вона прийшла до того розпучливого пляну — скочити в море?

Між тими двома протилежними напрямами в думках великий тягар певности того, що доказував лист, налягав на нього. Навіть якби Марія Стендіш ненавиділа тепер Ґрегема, то в якомусь часі, не дуже давно тому, вона була його знаряддям; лист, що його Ґрегем писав до неї був очевидним доказом цього. Що могло спричинити конфлікт між ними і надхнуло її до втечі з Сітел, а потім до замаскованої смерти у хвилях моря? Він мабуть не буде всилі дізнатися про це, ніколи, та саме в тій хвилині він не мав великого бажання поглянути цій правду цієї справи до дна. Досить було знати, що вона була в страху перед минулим, перед тим, що сколося, та що саме доведена до розпуки тим страхом, з загрозою Ґрегемового аґента на своїх слідах, звєрталася до нього з просьбою у його корабельній кабіні, а по своїй невдачі здобути його поміч, повела сама справу так драматично. А в тій самій годині хтось підготовив майже смертельний замах на Рослендове життя. Розуміється факти доказували, що вона сама безпосередньо не була відповідальна за його рани, та це виходило само собою, що подія сколася майже рівночасно тоді, коли вона пропала у морських хвилях. (Д. б.)

Економічний Огляд.

ДО ЧОГО ЦЕ ДОВЕДЕ?

Кожний, хто має щось до діла з господарським життям і бодай трохи орієнтується у цілости господарських справ, той знає, що — як кажуть німці — „hat der Bauer Geld, hat die ganze Welt". Однак останніми роками здається щораз більше ця приповідка йде в забуття, а хліборобство попадає майже у безвихідне становище. Ратунку шукають всюди, але кожний його бачить у чому іншому і звідси брак одної думки та однакового ділання. Само хліборобство домагається зміни господарської політики, в чому дехто посувається так далеко, що висуває плян завести збіжевий монополь, інші знову хотять завести мінімальні ціни збіжжя і тварин. Тимчасом відповідальні чинники, заняті вічно організацією й реорганізацією хліборобства. Слушно завважує „Рольнік Польскі" ч. 64 з 12. VIII. ц. р., що „це остаточно не є таке важне, чи замість одної Львівської Хліборобської Палати буде три, не є також важне, коли на місце Клещинського у Краківській Хліб. Палаті прийде д-р Гоц, а на місце дотеперішнього директора підвладний урядовець міністерства хліборобства. Ті рільників не дуже тішать. Вони хотіли б бачити у міністрі хліборобства не міністра від „реорганізації", але радше і то передусім міністра від поплатности."

Серед цих спорів про організацію хліборобства у Польщі та серед непевної політичної ситуації, становище хліборобства щораз гірше. Дохід хліборобства, на який складається не тільки сам урожай, але також ціни хліборобських продуктів, маліє, знову-ж обовязки та претенсії до хліборобства більшають. Ситуація на збіжевих ринках стає для хліборобів просто розпучлива та у своїх наслідках може довести до повної руїни.

Ще не загоїлися рани, по роках 1930—1936, як хліборобство опинилось над новою пропастю. Тепер цей упадок може бути у своїх наслідках ще трагічніший. Дивне ще й те, що саме збільшення й покращання продукції, яка повинна бути для хліборобів благодаттю Божою, стає навпаки... карою Божою.

Цьогорічний врожай збіжжя у світі, хоч докладно ще не відомий, згідно з приблизними підсумками менший, ніж попереднього року. В його збуті не було б труднощів, якби не були спокійні часи та не було за великих запасів із попередніх літ. Ті запаси дуже великі, про що говорять підсумки, які подає Міжнародній Хліборобський Інститут у Римі, а які виглядають у деяких краях ось так у тисячах сотнарів:

КРАЙ	Збіжжя	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Сполучені Держави і Канада	пшениця	81.627	69.975	61.473	26.725	23.319	56.869
	жито	4.014	3.450	3.002	1.116	1.128	2.403
	ячмінь	4.991	3.997	4.712	3.736	3.474	3.452
	овес	6.806	3.446	6.781	2.932	3.069	2.884
Велика Британія .	пшениця	3.919	2.939	2.678	3.342	2.602	6.575
	ячмінь	581	327	635	544	399	361
	овес	283	152	123	131	112	102
	кукурудза	1.143	784	1.372	1.372	1.089	1.089
Німеччина	пшениця	15.419	20.032	15.042	8.091	16.273	26.990
	жито	10.799	16.212	10.892	9.814	17.278	29.216
	ячмінь	1.703	1.119	911	2.445	4.540	6.998
	овес	836	1.153	1.556	1.556	2.503	3.397
	кукурудза	—	—	—	2.734	2.555	1.450
Аргентина	жито	—	—	—	233	116	778
	ячмінь	—	—	—	942	952	1.529
	овес	—	—	—	1.866	1.619	2.168
	кукурудза	—	—	—	1.618	142	585

Ці запаси, як бачимо, дуже великі й тяжать над ринком. Правда, що від якогось часу експортерські краї не дуже спішаться з продажом збіжжя по будьякій ціні і сьогодні ані Сполучені Держави Півн. Америки, ані Канада чи Аргентина не позбуваються своїх запасів. Австралія знову має тепер добрий збут своєї пшениці в Японії і Китаю. Одначе ціни на закордонних термінових ринках знижкують і то в такому порядку:

	5/VIII.	8/VIII.	9/VIII.	10/VIII.	11/VIII.	14/VIII.
Роттердам	3·35	3·35	—	3·27 1/2	3·22 1/2	3·12 1/2
Ліверпуль	3·9 5/8	3·9 1/4	3·8 1/2	3·8 7/8	3·6 7/8	3·7 3/8

Не треба забувати, що у порівнянні до цін з 1925—1929 років ціни збіжжя на міжнародніх ринках впали дуже сильно і, як обчисляє німецький статистичний уряд, то ця знижка виглядає ось-так:

1925-1926	1934	193[illegible]	193[illegible]	193[illegible]	19[illegible]	1939 I.	III.	IV.
100	30·6	32·8	38·4	49·2	40·[illegible]	30·8	29·3	29·7

В Англії, яка ледви 25% своєї потреби покриває власною продукцією, а решту спроваджує з кольоній, в останньому часі впали ціни до тої висоти, яка була тому 300 років, коли густота населення була значно менша.

На цю обнижку цін збіжжя безумовно не впливає сам урожай, бо він згідно з передбаченням у світі не випаде гірше, як у 1938. р., який був просто рекордовий. Цьогорічний врожай у світі буде радше середній і був би не викликав такої сильної обнижки цін, якби на ринках не тяготіли запаси попереднього року. До того здається прилучається ще політика тих усіх держав, які приготовляються до війни. Англія, Франція, Німеччина й Італія, які є головними промоторами воєнної заверюхи, а які звичайно мають за мало збіжжя — здається стараються покрити свої збільшені потреби на збіжжя малим, не збільшеним коштом. Вони не хочуть видати на хліб більше, як видавали у звичайних часах. А що попит більший, то стараються, щоб ціна була нижча. (Доречі: не в їхніх краях, але у тих, які їм достарчають.)

Якщо це так, то тоді зрозуміла стає сильна знижка цін збіжжя у Польщі, яка не зважаючи на воєнну підготову не здержала вивозу, і тимсамим узалежнила ціни від світових ринків. При тому сильна й за велика подача збіжжя на західніх областях, що є щорічним явищем в осінньому сезоні, дальше поглиблює погіршення ситуації в краю. Це вже від кількох років помічається, що Познанщина й Поморя восени випродують своє збіжжя, а на весну купці з цілої Польщі зїжджаються до Галичини й на Волинь за збіжжям, бо на заході вже його тоді нема. Здається, що таксамо буде й цього року, про що вказують збільшені обороти на західніх біржах, коли обороти на львівській біржі не є ні трохи більші, з винятком пшениці, яку випродують фільварки, як у тому самому часі попереднього року. Я не хочу бути голословний і тому подаю ось такий короткий огляд оборотів за липень і три тижні серпня з 1938 і 1939 рр.

ТИЖДЕНЬ	Пшениця		Жито		Ячмінь		Разом (в тім пашї)	
	938	1939	193[illegible]	1939	1938	1939	1938	1939
26.VI. — 1.VII.	2369	3423	5683	1218	1116	809	12294	11345
3.VII. — 7.VII.	1971	2274	1661	1367	655	3[illegible]0	9191	8172
10.VII. — 14.VII.	1770	1361	164[illegible]	1153	819	120	10923	7662
17.VII. — 21.VII.	969	810	804	647	411	82	85[illegible]6	7[illegible]03
24.VII. — 28.VII.	852	847	1787	287	150	320	8[illegible]68	5725
31.VII. — 4.VIII.	1348	1967	639	1038	31	280	4953	8[illegible]28
7.VIII. — 11.VIII.	2329	3902	1216	9[illegible]8	113	277	[illegible]464	10675
16.VIII. — 20.VIII.	1499	4828	2075	1869	201	12[illegible]1	11621	16671
Разом	1[illegible]98	19412	12565	8427	3456	2919	7[illegible]610	78282

Якщо пригадаємо, що цього року жнива відбулися в часі корисних атмосферичних умовин, які дозволили також великій земельній власности молотити таки зараз у полі, і то зокрема пшеницю, то мале збільшення подачі пшениці по жнивах майже залишається без впливу на загальне положення ринків. Тут здається ділає більше те, що уряд обіцяв інтервенцію на збіжевих ринках, але тепер цього не робить. Інтервенція почнеться тоді, як у хлібороба вже не буде нічого в стодолі, ані в коморі, а ввесь запас збіжжя буде у купців і в млинах, на що ці останні дістали тепер навіть кредити. На інтервенції зароблять купці і млинарі, а хліборобові дістанеться „дуля", хоч буде багато балачок про те, що держава доплачує до хліборобства.

З того майже ясно виходить, що в теперішній момент невартo поквапно випродувати збіжжя. Біда тільки, що конечність змушує до того, бо-ж кожний селянин має якісь передзимові видатки, до того ще прийде податкова шруба, яка витисне всі запаси в найневідповіднішім моменті. Я особисто того більше боюся, як здогадної реквізиції хліба, про що на селі тепер говорять і чого бояться. Зрештою, якби до того вже дійшло, то тоді напевно ціна збіжжя сильно піднесеться і той, хто буде ще його мати, зробить інтерес. Питання тільки, чи сьогодні взагалі можна говорити про будьякий інтерес у того, хто випродує свою цілорічну працю, не знаючи, що його самого чекає. Саме нині годі передбачити, до чого доведе ця непевність у господарському житті, яка збільшується кожного дня подібно як непевність політичної ситуації.

Інж. А. Адамчук.

4-ий „Поліський Ярмарок".

15. серпня ц. р. — як „Діло" вже про це повідомляло — відкрили у Пінську на Поліссі IV-ий „Поліський Ярмарок", що став уже традиційною регіональною господарсько-туристичною імпрезою поліської землі.

Ініціятива влаштовувати таку імпрезу повстала у 1936. році на конференції поліських діячів, міністерство торговлі поставилося до неї позитивно, а Фонд Праці виасиґнував негайно 31.120 зол. на виконання головних виставово-інсталяційних робіт. Зорганізований таким робом ярмарок мав дещо офіційний характер, а поділено його на такі відділи: 1) ремесло, 2) торговля і промисл, 3) народній промисл, 4) хліборобство, 5) шкільництво (професійне) та 6) мистецтво. Імпреза добре зареклямована патріотичними гаслами, не дала тоді, правда, повної картини господарського поліського життя, одначе викликала велике заінтересування і стягнула 25.000 туристів, число — як на поліські „болотнисті" відносини — доволі значне.

По трьох роках „Поліський Ярмарок" розрісся до значно ширших рямок. Він триває 3 тижні (до 3. вересня), займає 30.000 кв. м. простору, положеного над прегарною у своїй лінивій сонній красі річкою Піною. Безпосередня комунікація, що сполучує Пінськ з Варшавою та Вильном і Львовом через Лунинець, а крім того дуже дешева комунікація водою у всіх напрямах річками: Піною, Струмінем, Припятю, Щарою, Горинню, Стоходом і Стирем — дають змогу цілій країні живо інтересуватися своїм ярмарком.

На жаль, як і минулими роками так і тепер само поліське населення мінімально відвідує регіональну імпрезу. Видно, її організаторам цілком не залежить на тому, щоб поліщук побачив культурні павільони, де поруч його вікових лаптів стоїть радіо, якщо і сама проурядова польська преса підкреслює повне занедбання пропаганди імпрези на поліських селах. Трапляється так, що поліські села, віддалені 10 верст від Пінська нічого не чули про... „поліський ярмарок".

Ширше про ці справи ще поговоримо.

Тут лише висловимо одну рефлексію: дуже дешева ціна переїзду до Пінська на ярмарок (33% знижки в ту сторону і задурно назад) повинна стати нагодою для всіх галичан, що не вважають Полісся тундрою, поїхати туди і побачити неодно цікаве. А навіть і для тих, що дивляться на Полісся як на якусь тундру, принесе їм прогулька багато „екзотичних" вражінь.

КТВ.

Сторінка без політики.

Вартісний винахід італійського телефоніста.

Здавалось би, що від часу винаходу телефонного апарату італійцем Антонієм Меуччі, нічого кращого вже в цій ділянці не можна придумати. Тимчасом молодий римський технік Марсель Креті зробив винахід, який у техніці порозумівання телефоном може викликати справжній переворот. Вже перед кількома роками, завдяки дуже чуткому мікрофонові і голосникові, вдалося порозуміватись телефоном не наближаючись до нього. А всеж нікому не вдалося сконструувати такий прилад, щоб завдяки ньому рівночасно в кількох апаратах міг діяти мікрофон голосника, якого не треба притискати, як досі це робили, відповідним ґудзиком. І саме, щойно італійцеві Креті вдалося по довгих спробах збудувати такий телефон, яким можуть порозуміватися одночасно кілька осіб, без помочі централі, тобто дозволяє улаштовувати своєрідні телефонні конференції. Винахід молодого римського винахідника матиме очевидячки і в приватному житті, зокрема в військовому, велике значіння. Його вже опатентували.

Екзотичний музей у Празі.

Поміж багатьома музеями Праги, окрему увагу звертає на себе екзотичний музей ім. Напрстка, що його можна відвідувати тільки у травні, червні, вересні та жовтні. В музеї приміщені приватні збірки відомого чеського патріота Войти Напрстка. Коло 30.000 експонатів розміщено у великому триповерховому будинку. В музеї знаходиться безліч дуже цікавих і цінних екзотичних предметів, іноді таких, що їх нема навіть у загально відомих та багато вивінуваних льондонських музеях. Серед екзотичних збірок можна подибати боєвий виряд провідників індійських племен, хатню обстанову індійських племен, три засушені голови оригінальних індіян та багато предметів їхнього щоденного вжитку. В японській салі бачимо колекцію зачісок японських жінок, зброю колишніх самураїв і т. п. Крім того музей Напрстка оригінальний ще й тим, що в ньому знайшли приміщення тлінні останки фундатора, зсипані до урни, з таким написом: „Те, що залишилось з тіла, легко помістити в малій посудині, одначе серце його носило в собі цілий світ.

Винахід добрий для промовців.

У технічній комісії берлінського Літературного Товариства демонстрували спеціяльно сконструований пульпіт, призначений для промовців. Винахідник був тієї думки, що сьогодні дуже часто доводиться прилюдно промовляти людям, що не є фаховими промовцями. Зокрема багато промовців звичайно відчитує свою промову чи доповідь, але часто з причини їхньої короткозорости така промова виходить недоладна. Нововинайдений пульпіт має влекшити кожному промовцеві його промову. Передовсім у пульпіті приміщено окремі дзеркала, що втроє побільшують письмо, яке відчитуємо. Щоб не перекидати карток, склеюють їх наздовж і накручують на валочок, що автоматично обертається. Коли промовець захоче при якомусь реченні задержатися, натискає ґудзичок і валок припиняє свій оборот. Промовець може стояти перед пульпітом випрямлений і слухачі не догадуються, що він свою промову відчитує.

—o—

Новий спосіб гасити пожежу.

Обчислили, що в Парижі кількість пожеж у році доходить до 3-ох тисяч, а втрати від них сягають на півтора міліярда франків. Отже пересічно паризьку протипожежну сторожу викликують 8—9 разів на добу. Не диво, що те все приневолило подбати про добру та справну організацію протипожежної сторожі. І справді вона функціонує бездоганно, а в останніх часах її вивінували окремо винайденими апаратами, що влекшують боротьбу з вогняною стихією. Таким протипожежним приладом є теж окремі розпильники миляної піни, якою вгашують важку до приборкання пожежу. Зокрема вживають миляної піни при пожежах товщів, смарів, нафти, які важко вгасити звичайною водою.

ГУМОР.

МАЛЕ НЕПОРОЗУМІННЯ.

До похоронного заведення приходить клієнт і замовляє вінок із написом: „Спи спокійно. До побачення". За якийсь час клієнт телефонує:

— Будь ласка, допишіть „в небі", якщо буде ще місце.

— Добре.

Підчас похорону видно було на фіолетній стяжці, золотими буквами видрукований напис: „Спи спокійно. До побачення в небі, якщо буде ще місце."

З ОДНОГО ДЖЕРЕЛА.

— Чи це правда, що ваш син оженився з донькою склепаря із сусідсвва?

— Так, ми завсіди все від нього беремо.

МАЙЖЕ ТЕ САМЕ.

— Чи ви дійсно виграли на рулетці в Монте Карльо 10 тисяч франків?

— Майже так... Лише не в Монте Карльо і не на рулетці, а в преферанса і не 10.000 франків, лише 10 зол. І не виграв а програв.

ЧЕТВЕРТА ДИТИНА.

— Скільки ви маєте дітей?

— Троє і більше вже не хочемо мати.

— Але чому?

— Бо моя жінка вичитала десь, що на світі кожна четверта дитина, це китаєць.

ПОРІВНЯННЯ.

— Бачив ти суджену Павла? Кажу тобі, дівча, як образ.

— Така гарна?

— Ні, така намальована.

ЧИ ВИПЛАТИТЬСЯ?

Старший пацієнт приходить до лікаря внутрішних хоріб:

— Що вам бракує? Чи ви чуєте який біль? — питає лікар.

— Нічого мені не бракує і нічого не болить — відповідає пацієнт.

— Ну, а чогож ви властиво собі бажаєте?

— Маю справити собі нову щоку за 700 зол. і хочу знати, чи це мені ще виплатиться.

В ОБЕЗПЕЧАЛЬНІ.

Возьний (до пацієнтки): Чи пані хотять говорити зі старшим чи молодшим доктором?

Пацієнтка вагається з відповіддю.

Возьний (скоро). Оба вже жонаті.

У ДЕНТИСТА.

— Пані трохи заждуть так з пів години. Потім вирву пані зуб. В часі відправи в церкві я не працюю.

— То тут в місті такі побожні люди?

— О, це то ні, але я мусів вже тричі платити кару через нарушення публичного спокою в часі богослуження...

—o—

ЕВГЕН ДЕСЛАВ

Пляжа для всіх.

Пляжою всіх націй називає себе модне приморське місто між Ніццою і Каннами на французькій Рівієрі, Жуан-Ле-Пен. Щодо всіх націй — це звичайне перебільшення реклями: побачити тут можна людей багатьох рас, відтінків кольорів, придбаних від уродження і від променів сонця. У південній Америці креоли мають у своїх мовах кілька катеґорій для окреслення „білого" чоловіка: просто білий, „білий-білий"; „білий-білий-білий". Тут же було б надзвичайно тяжко орієнтуватись у таких відтінках. За кілька днів смаження на середземному сонці — літники стають рожеві, чоколядові, червоні і то всіх можливих і цілком неможливих ґатунків. Ці засмажені і опалені „старі" з величезною погордою дивляться на новиків, що саме приїхали з півночі, таких „білих-білих-білих".

Жуан-Ле-Пен ще після світової війни було сосновим лісом і його готелі, ресторани, кабарети, касина, побудовані за останніх пятнацять років — все це завдяки берегові вкритому піском (рідкість на Рівієрі), де скрізь дрібне каміння та скелі та завдяки морю в цьому місці лагідному без хвиль. Цей спокій пояснюється тим, що тут нема вітру, який зветься містралем і особливо віє на терени між Марсейлем і Тульоном. В нашій українській пісні „віють вітри, віють буйні", як відомо дерева лише гнуться; на Рівієрі, де буває цей вітер, дерева вже давно зігнулися і своїми сумно похиленими до землі галуззями вказують безнадійно однаковий напрямок містраля.

Знайти зараз у Жуан-Ле-Пені вільну кімнатку можна лише випадково, ліжка зайняті навіть у лікарнях і то зовсім здоровими особами. Багато літників у цьому році мають власні шатра та „рульоти" — будиночки аеродинамічної форми на колесах, з кількома маленькими ліжками та кухнею. Адміністрація літнищ відступає для цих таборчан окремі дарові терени з невеличкою доплатою за воду та електрику. Мешканець такого табору підписує зобовязання поводитись чемно, не псувати дерев і не лишати по собі „лиха нашої доби" — брудного, товстого паперу.

У Франції великі купелеві літнища мають окрім пляж ще й басейни зі звичайною водою. Найгарніший є басейн у Трувілі, недавно збудований, увесь в біло-синіх тонах, воду якого можна підогрівати окремими рурами. Найбільший в Парижі — Молітор, де виступав найкращий сьогочасний плавець, українець Бойченко. Басейн Жуан-Ле-Пена знаходиться між скелями на антібському виступі коло готелю Еден-рак.

Касина Жуана нічим особливим не визначаються, маємо тут дансінґи без стін та даху, тільки підлогу, уладжену між пальмами і евкаліптами. Ввечір при електричному світлі вони виглядають ефектовно. Чорних фраків і смокінґів зовсім не видно, іноді білий смокінґ, здебільшого білий, короткий, кольоніяльний спенсер. Жіночі вечірні одяги досить прості. В кількох кроках від касина є в Жуані маленька дуже гарна церква, яка ще минулого року була відкрита ввесь день. Після спеки на пляжі, гармідеру у гральних сальонах, ярмаркового галасу каварень було приємно відчути цю холодну суворість камяних мурів. Тепер церква поза службою зачинена, молоді анґлійки занадто часто приходили сюди в купелевих костюмах писати листівки. Вражає в Жуані значна, як для великого літнища, кількість добре знайомих між собою осіб. Видно, що деякі гості приїзджають сюди що року.

Колись познайомитись з жінкою в прилюдному місці було досить тяжко. У французькій літературі істнує тип „сюівера" — чоловіка з моноклем та білими ґетрами, що йде на хіднику слідком за жінкою та пробує навязати з нею розмову. Цей тип вже сьогодні не істнує. Хочете говорити з жінкою, йдете просто до неї, пропонуєте їй якусь послугу, питаєте куди вона їде; це було неможливе ще кілька років тому. Одна відома артистка оповідала, що за автоґраф в неї питаються здебільша мужчини, що хотять навязати з нею знайомство. В Жуані розмова починається на тему, як треба плавати, продовжується на терасі каварні і кінчається в день від'їзду.

Загальне непевне напруження відчуваємо тут мало, тільки за словами кольпортерів газет апетит на часописи значно збільшився. Ось передімною лежать якихось два десятки. Нетерпляче переглядаю вж поки перед очима не блиснуло коротке слово латинськими літерами „Україна". І відразу чужий часопис став для мене цікавий і затримується надовго у моїх руках

Велика Британія рішена на війну.

ТВЕРДА ПРОМОВА ПРЕМ. ЧЕМБЕРЛЄНА.

ЛЬОНДОН, 24. 8. ПАТ. На сьогоднішньому засіданні палати громад прем. Чемберлен виголосив півгодинну промову. На вступі своєї промови премієр виснив, чому скликав парлямент. При тому Чемберлен згадуючи про свою заяву з 31. липня ц. р., в якій звертав увагу на потребу слідкувати за положенням у Ґданську підкреслює, що від тієї пори міжнародне положення стало куди грізніше та що **безпосередньо загрожує війна.** Згадав теж про переговори між Польщею та Ґданськом у справі положення польських митних урядовців, уважаючи, що ця справа не мала найбільшого значіння. **Коли ці розмови почались минулого тижня — тоді німецька преса повела нагальну нагінку проти Польщі заявляючи, що Ґданськ не може бути темою ніяких конференцій, або якогонебудь компромісу та мусить вернутися до Райху безумовно і негайно.** Німецька преса пішла ще далі. **Вона звязала справу Ґданська зі справою Поморя та ставить польському урядові закид за погану поведінку з німцями, які живуть у Польщі.** Не маємо ніяких засобів — казав премієр — щоби провірити точність цих вісток, але кидається в очі факт, що ці вістки дуже подібні до такихже закидів з минулого року у судетській справі. Така нагінка дає найбільше запального матеріялу, що дуже легко може викликати світову пожежу.

Хоч провідники польського народу були рішені протиставитися нападові на незалежність держави, проте не займали провокаційного становища. **Вони були завжди готові — та я певний, що і тепер готові, обговорити ріжниці з німецьким урядом, якщо вони могли б бути певні, що такі розмови велись би без погроз, сили або насильства та з деяким довірям, що якби прийшло до порозуміння, то його постанови відтак поважали б щодо форми і щодо змісту.** Натякаючи на далекойдучі військові розпорядки у Райху британський уряд вирішив, що саме пора звернутися до парляменту за апробатою для чергових оборонних розпорядків. **Обговорюючи німецько-совітський пакт Чемберлен признав, що заповідь того пакту була для британського уряду несподіванкою і то дуже неприємною. Совітський уряд не дав ніякої вістки про підготову до такого кроку ні британському і французькому урядові. Розмови між французькою, британською та совітською військовою місією справді ведено на основі взаїмного довіря, колиж ця бомба вибухла.** Ті розмови ведено на основі взаїмного довіря підчас коли Совіти вели переговори потайки з Німеччиною, які оцінюючи з зовнішніх познак незгідні з цілями їхньої закордонної політики, такої як ми її досі розуміли. В Берліні приняли оголошення цього пакту як велику дипльоматичну перемогу, що усунула небезпеку війни сподіючись, що В. Британія і Франція не виконають мабуть уже своїх обовязків супроти Польщі. Ми вважали нашим першим обовязком усунути цього роду небезпечні ілюзії. Палата памятає, що ґарантії для Польщі оголошено заки дійшло до балачок про якенебудь порозуміння з СССР. І ґарантії не узалежнено від цього порозуміння. Чи можемо тепер з честю відступити від зобовязань, що їх так святочно і виразно повторили — заявив з притиском премієр. **Тому першим нашим кроком була заява, що наші зобовязання супроти Польщі та інших держав незмінені.** Далі підкреслив, що британських оборонних розпорядків не можна вважати загроженням, яким не є допомога приятелям, які бороняться самі перед силою. Згадав теж про фінансові розпорядки уряду, а саме підвишки дисконтової стопи англійського банку.

Щоб німецький уряд не мав ніякого сумніву британський амбасадор у Берліні передав канцлерові моє письмо, що вияснювало понад усякий сумнів наше становище, як про це згадував учорашній комунікат. **Я підкреслив, що британський уряд рішений і приготований застосувати негайно всяку силу.** Я не раз висловлював переконання, що війна між нашими двома державами була б найбільшою катастрофою. Отже я поінформував канцлера Німеччини, що на нашу думку нема нічого такого в польсько-німецьких взаєминах, чого не можна або не слід розвязати би без насильства, якщо б лише могло бути привернене довіря. **Відповідь канцлера — підкреслив премієр — обіймала щераз ствердження німецької тези, що Східня Европа є смугою, в якій Нміеччина повинна мати вільну руку.** Канцлер Німеччини у своїй відповіді знову порушив положення у Ґданську і в коридорі та згадав про свою оферту з цього року у справі переговорів. Я нераз заперечував начеб то наша ґарантія супроти Польщі вплинула на рішення польського уряду.

Нашу ґарантію дали ми щойно по передачі польської відмови до Німеччини. З уваги на ситуацію премієр мусить стриматися від коментарів на тему виміни поглядів між обома урядами. До катастрофи ще не прийшло і можна мати надію, що здоровий розум може перемогти. Ми переконані, що заяви, які ми недавно зложили та мої сьогоднішні слова відзеркалюють погляди французького уряду, з яким ми вдержуємо традиційний, найтісніший звязок.

Премієр загадав ще про становище доміній та про відозву бельґійського короля. Покликуючися на промову льорда Галіфакса з 27. червня, премієр заявив, що Велика Британія готова обговорювати світові проблеми, якби наміри інших держав були такі самі, як її. Велика Британія хоче, щоб збудувати міжнародній лад, спертий на міжнародньому довірю. Такого ладу не можна будувати, коли він не відповідає деяким умовинам, що вони потрібні до того, щоб збудувати таке довіря, а саме: пошанування міжнародніх зобовязань та закинення насилля при розвязці спорів. Ми прийняли на себе великі зобовязання, бо здавалося, що ті засади загрожені. **Якщо не зважаючи на всі заходи не** вдасться знайти мирної розвязки, то Велика **Британія буде приневолена ввійти на шлях боротьби, яка принесе багато лиха та терпіння для всього населення та якої кінця годі передбачити.** Будемо боротися не за політичну будучність чужого міста в далекім краю, але за ті засади, про які я згадував. Знищення тих засад спричинило би знищення миру й безпеки народів світу. Проблема війни і миру залежить не від Великої Британії, але від тих, що на них ваготить відповідальність. Доля людства залежна від їх акції. Свою промову закінчив премієр Чемберлен заявою, що Велика Британія як думає, так теж і діятиме.

Мобілізація в Англії.

ЛЬОНДОН, 24. 8. ПАТ. ВСІ ТІ, ЩО СЛУЖАТЬ У ДОБРОВОЛЬЧИХ ЧАСТИНАХ ТЕРИТОРІЯЛЬНОЇ АРМІЇ, ДІСТАЛИ СЬОГОДНІ ВЕЧОРОМ ПОКЛИКАННЯ ЗГОЛОСИТИСЯ НЕГАЙНО ДО СВОЇХ ЧАСТИН. ТАКИЙ РОЗПОРЯДОК ОДНОЗНАЧНИЙ ІЗ МОБІЛІЗАЦІЄЮ БРИТІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

БРИТІЙСЬКА ФЛЬОТА ЗАБЛЬОКУВАЛА СКАҐЕРАК.

СТОКГОЛЬМ, 24. 8. ПАТ. З ҐЕТЕБОРҐА ПОВІДОМЛЯЮТЬ: СИЛЬНА АНҐЛІЙСЬКА ФЛЬОТА ЗАКИНУЛА ЯКОРИ МІЖ СКАҐЕН І ПОБЕРЕЖЖАМИ НОРВЕҐІЇ. АНҐЛІЙСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ ВІДДАЛЕНІ ОДИН ВІД ДРУГОГО 2—3 КМ. І ЗАБЛЬОКУВАЛИ ВХІД ДО СКАҐЕРАКУ. КАПІТАНИ ДАНСЬКИХ КОРАБЛІВ ЗАВВАЖИЛИ КІЛЬКАДЕСЯТЬ ТОРПЕДОВЦІВ ТА АВІОНЕТКУ З 15 ЛІТАКАМИ НА ЧЕРДАКУ.

АНҐЛІЙСЬКІ ГРОМАДЯНИ ПОКИДАЮТЬ НІМЕЧЧИНУ.

ЛЬОНДОН, 24. 8. ПАТ. БРИТІЙСЬКА АМБАСАДА В БЕРЛІНІ ДІСТАЛА ДОРУЧЕННЯ ВІЗВАТИ ВСІХ БРИТІЙСЬКИХ ГРОМАДЯН, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ В НІМЕЧЧИНІ, ЩОБ НЕГАЙНО ПОКИНУЛИ НІМЕЧЧИНУ. ВСІ КОРЕСПОНДЕНТИ БРИТІЙСЬКИХ ЧАСОПИСІВ ТА ПРЕСОВИХ АҐЕНЦІЙ ПОКИДАЮТЬ СЬОГОДНІ ВЕЧОРОМ БЕРЛІН ТА ВЕРТАЮТЬСЯ ДО ЛЬОНДОНУ.

Форін Офіс наказав перестерегти всіх анґлійських туристів, що находяться на континенті, що в теперішніх міжнародніх обставинах може сильно в чергозому тижні ускладнитися комунікація.

Анґлійські бюра подорожі дістали доручення, щоб вони перестерегли туристів, які хочуть тепер відїхати, що в їх власному інтересі вони повинні відложити всі закордонні туристичні визди та закордонні відпустки.

—o—

Промова мін. Галіфакса.

ЛЬОНДОН, 24. 8. ПАТ. Сьогодні год. 21.30 всі британські радієвисильні передавали промову мін. Галіфакса, який на вступі схарактеризував причини напруженої міжнародньої ситуації. Далі мін. згадав, що Польща теж має деякі скарги на німецьку поведінку з польською меншиною в Німеччині. Відтак мін. признає, що заяви польських провідників не мали в собі нічого з провокації підчас кампанії, що загрожує не тільки свободі діяльности Польщі але її існуванню, як держави. Льорд Галіфакс вважає, що як давніше (1934) можна було полагоджувати між обома цими державами справи мирно, так теж і тепер можна було би створити такі умовини, як колись. Головні трудноші в тому, що тепер щезло взаїмне довіря. Життя всіх держа залежить укінці від взаїмного пошанування прав та довіря, що ті держави зможуть жити власним життям. Британія завжди протиставилася спробам одної великодержави панувати над Европою коштом інших. Тому теж В. Британія готова дати свою поміч тим державам, що боронять своєї волі. Тієї постанови не змінює навіть пакт неаґресії Німеччини зі Совітами. Британський уряд поробив відповідні заходи, щоб зясувати своє становище перед цілим світом, при тому в окремому листі до канц. Гітлера підкреслив, що виконає свої зобовязання.

В. Британія приневолена протиставитися спробам зміни Европи при допомозі сили. Анґлія боронить чужих границь, боронить своїх. Свою промову закінчив льорд Галіфакс заявою, що уряд може числити на підтримку цілої держави у всіх розпорядках для охорони справедливости у світі та волі.

—o—

Надзвичайні повновласти для анґлійського короля та уряду.

ЛЬОНДОН, 24. 8. ПАТ. По закінченні загальної дебати мін. Гор зреферував законопроєкт про надзвичайні повновласти. Міністр підкреслив, що законопроєкт переступає значно рямці закону зі серпня 1934 року. Тоді уряд домагався лише повновластей з хвилиною започаткування ворожої акції. Теперішній перехідній стан між миром і війною є може найнебезпечнішим періодом у міжнародніх взаєминах. Хоч британський уряд має надію, що вдасться эминути остаточної катастрофи, необхідне, щоб уже від нині уряд мав надзвичайні повновласти. Одночасно міністр запевнив усіх послів, що уряд буде користати обережно з широких повновластей кермуючись здоровим розумом. **Уряд привязує найбільшу вагу до того, щоб законопроєкт став правом ще від нині.** Законопроєкт передбачує широкі повновласти для короля, на основі яких король зможе видавати декрети. Законопроєкт складається з 12 статтей на 9-ох сторінках друку. Торкається оборонних розпорядків, накладання деяких тягарів, оборонних операцій до кольоній та доміній і передбачує судові розправи. Кожний декрет, виданий на основі повновластей, треба предложити пізніше парляментові до затвердження. Законопроєкт уповажнює уряд обняти у своє посідання або піддати під свою контролю всяку власність та всякі підприємства. Крім того законопроєкт уповажнює владу переводити ревізії у приватніх домах.

ЛЬОНДОН, 24. 8. ПАТ. По дебаті над загальним положенням палата громад приняла законопроєкт про надзвичайні повновласти 427 голосами проти 4-ох з незалежної партії праці.

ТАЙНА НАРАДА ПІД ПРОВОДОМ КОРОЛЯ ЮРІЯ.

ЛЬОНДОН, 24. 8. ПАТ. Дві години по повороті до Льондону король проводив на засіданні приватньої ради в Бекінґгемській палаті. Темою наради були розпорядки уряду у звязку з загальним міжнароднім положенням.

ЗАСІДАННЯ АНҐЛІЙСЬКОГО УРЯДУ.

ЛЬОНДОН, 24. 8. ПАТ. Анґлійська рада міністрів зійшлася сьогодні на засідання в год. 12.45. На засідання прийшли всі міністри, за виїмком льорда-канцлера, який перебуває в Канаді. Засідання закінчилося в год. 13.20.

Частинна мобілізація у Греції.

АТЕНИ, 24. 8. ПАТ. Міністерство війни повідомляє: На маневри покликано резервістів польової, важкої та гірської артилерії, кавалерії, технічних відділів та безліч спеціялістів.

—o—

Дальша мобілізація в Голяндії.

ГАГА, 24. 8. ПАТ. Голяндський уряд покликав нині під зброю дальшу партію резервістів і відкликав з відпусток закордоном усіх державних урядовців до краю, щоб там докінчили свої відпустки і були до диспозиції своїх урядів.

СТОКГОЛЬМ, 24. 8. ПАТ. Шведські летунські лінії обняли 7 закордонних голяндських ліній тому, що покликано голяндських летунів до війська.

Форстер головою вільного міста Ґданська.

ҐДАНСЬК, 24. 8. ПАТ. У ҐДАНСЬКУ ПРОГОЛОШЕНО СЬОГОДНІ КОМУНІКАТ, В ЯКОМУ ПОДАНО, ЩО НА ПІДСТАВІ ЗАКОНУ ПРО ОБОРОНУ НАРОДУ Й ДЕРЖАВИ З РОКІВ 1933 і 1937 ҐАВЛЯЙТЕР ҐДАНСЬКА СТАЄ З ДНЕМ 23. Ц. М. ГОЛОВОЮ ВІЛЬНОГО МІСТА ҐДАНСЬКА.

ПОЛОЖЕННЯ У ҐДАНСЬКУ ЗАГОСТРЕНЕ.

БЕРЛІН, 24. 8. ПАТ. Німецькі пресові аґенції та приватні інформатори німецької преси з Ґданська та польсько-німецького пограниччя приносять багато фальшивих і тенденційних вісток про події в Польщі. Вістки із Ґданська, Ґлівіц та Катовиць кажуть, що польська комунікація між Польщею та Ґданськом перервана Польщею і що ваґони призначені на Ґданськ здержано у Тчеві. Припинено теж буцімто транспорти на Віслі й телефонічне получення між Ґданськом і Ґдинею. Із Ґданська повідомляють, що з уваги на такий стан справ Ґданськ рішився припинити почтову й телеграфічну комунікацію з Ґдинею.

Крім того німецька преса містить багато аґенційних інформацій про здогадну хвилю убийств та насильств над німецькою меншиною та про здогадні панічні настрої в Польщі.

Ґданська преса й радіо принесли вістку, що Польща буцімто замкнула польсько-ґданську границю. Ця вістка зовсім неправдива. Рух відбувається на всіх граничних точках, хоч із деякими труднощами. На польсько-ґданській граничній точці в Колібках ґданська поліція робить труднощі польським громадянам у переході границі, коли вони їдуть із Ґдині до Ґданська та навпаки.

Пресове бюро ґданського сенату подає, що в пятницю в год. 8. рано прибуде до ґданської пристані німецький воєнний корабель „Шлезвіґ-Гольштайн". Командант корабля має зложити відвідини згідно з урядовим протоколом, між ін. теж польському ґенеральному комісареві. „Шлезвіґ-ГГольштайн" — це старий корабель із 1905 р. Тепер він став шкільним кораблем. Як відомо до Ґданська мав приїхати кружляк Кеніґсберґ.

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ ПОЛЯКІВ У ҐДАНСЬКУ.

ҐДАНСЬК, 24. 8. В останніх 48 годинах на терені Ґданська переведено арештування кільканадесятьох поляків. Сьогодні в год. 20. арештовано теж начальника головного двірця у Ґданську, котрольора поїзду м-ра Ґаріянтисевича та адютанта Ґрабського.

Сьогодні багато поляків у Ґданську дістало наказ покинути свої мешкання до двох днів. Мешкання зареквірували буцімто для партії.

Німецькі напади на польську територію.

КАТОВИЦІ, 24. 8. ПАТ. В ночі з 23. на 24. було кілька німецьких нападів на польську територію. Перший випадок німецької агресії трапився в ночі в год. 24-ій. Тоді то кільканацять німців перейшли польський кордон і напали на залізничу стацію та митний уряд у Макошовій к. Катовиць. Ця ватага віддала кількасот стрілів. Хід дальшої агресії був такий: від год. 0.30 до 1.45 і від 2.30 до 2.50 німці острілювали зі скорострілу будинок прикордонної сторожі в Ґералтовичах пов. Рибник. Загалом віддано кількасот стрілів. Багато куль застрягло в мурах будинку. Польський амбасадор у Берліні склав гострий протест в обох справах у німецькому міністерстві закордонних справ.

—o—

Заклик Рузвельта до італійського короля.

РИМ, 24. 8. ПАТ. Сьогодні рано американський амбасадор при Квіриналі вручив італійському королеві Вікторові Емануїлові заклик президента Рузвельта. Як кажуть у тутешніх американських колах, відозва Рузвельта містила в собі заклик до короля Емануїла, щоб він ужив заходів рятувати мир.

Як твердять непровірені чутки до Сан Анна ді Валері, де перебуває італійський король, виїхав теж міністр закордонних справ Чяно.

В Америці не проголошено досі відозви през. Рузвельта до італійського короля. В півурядових колах кажуть, що лист Рузвельта на вступі стверджує, що король Емануїл міг би мати поважний вплив, щоб перешкодити війні. Рузвельт виступає проти тенденцій геґемонії та агресії деяких держав та пригадує при тому свої пропозиції з 14. квітня ц. р. В закінченні Рузвельт звертається до італійського уряду з закликом сформулувати пропозиції, які змагали до мирної розвязки теперішнього напруження.

Відозва папи до цілого світа.

ЧИТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, 24. 8. ПАТ. Сьогодні в год. 7. вечором папа Пій XII виголосив з Кастель Гандольфо через радіо промову до цілого світа, в якій підкреслив небезпеку вибуху світової війни в теперішнім міжнароднім напруженні. Тому папа звертається до народів та їх провідників із гарячим закликом розумом, не зброєю промостити собі шлях до справедливости. Імперії основані на неправді не мають благословенства Бога. Далі папа закликає почати переговори при пошануванні взаїмних прав. Перед щирими та працьовитими переговорами не замкнений успішний і почесний вислід. При кінці папа закликає світ молитися, щоб Бог зіслав ласку порозуміння душ та розумів, яке дало б людству погідну будучність.

Уряд національної єдности у Франції.

ПАРИЖ, 24. 8. ПАТ. Нині в год. 10.20 почалося засідання ради міністрів у справі міжнародного положення. Прем. Даладіє засував членам ради засоби безпеки, що їх уже переведено. Мін. Бонне поінформував раду про розвиток [illegible] положення і проаналізував німецько-совітський пакт на основі телефонічного звіту французького амбасадора у Москві.

Авас повідомляє: Сподіються, що прем. Даладіє візве французів до єдности. Першим висловом поклику буде створення кабінету національного обєднання.

Становище Японії до пакту неаґресії зі Совітами.

ТОКІО, 24. 8. ПАТ. Аґенція Домеі повідомляє, на підставі вісток із кол близьких до уряду, що премієр Гіранума поінформував сьогодні членів народньої ради, що Німеччина не питала Японії про думку перед заключенням пакту неагресії зі Совітами. Перед своїм відлетом до Москви мін. Рібентроп поінформував лиш японського амбасадора, що з уваги на ситуацію, яка витворилася, Німеччині [illegible]ється іншого іншого, як заключити пакт зі Совітами. Як запевняють Рібентроп висловив жаль німецького уряду та запевнив амбасадора, що Німеччина по заключенню пакту бажатиме не тільки втримати, але навіть поглибити приязнь з Японією. Премієр Гіранума заявив, що Японія від тієї пори мусітиме розглядати міжнародню ситуацію зі становища незалежної політики.

—o—

[illegible]СЬКОВІ МІСІ[illegible]ЮТЬ МОСКВУ.

МОСКВА, 24. 8. ПАТ. [illegible]кові місії Англії та Франції виїдуть із Москви через Ленінград сьогодні вечором, або завтра.

ПОГОТІВЛЯ БЕЛЬҐІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

БРІССЕЛЬ, 24. 8. ПАТ. Міністерство оборони повідомляє, що всіх старшин та рядовиків відкликано з відпусток.

Згода сербів з хорватами.

Д-Р МАЧЕК УВІЙДЕ ДО УРЯДУ ЯК ВІЦЕ-ПРЕМІЄР.

ПАРИЖ, 24. 8. ПАТ. Реґент Павло приняв у своїй літній резиденції д-ра Мачека. Політичні кола повідомляють, що ця візита попередить близьку вже угоду з хорватами. Д-р Мачек увійде до уряду в характері віцепремієра.

ХОРВАТИ ДІСТАЛИ АВТОНОМІЮ.

БІЛГОРОД, 24. 8. ПАТ. Премієр Цветкович та д-р Мачек, по конференції з хорватами та сербськими знавцями-правниками були на авдієнції в реґента. Після тієї авдієнції проголошено урядовий комунікат, в якому стверджено, що премієр Цветкович та провідник хорватів д-р Мачек зложили реґентові проект полагоди хорватського питання. Князь реґент погодився на подані у проекті домагання хорватів, порозумівшися передтим з іншими королівськими реґентами. В інтервю для преси премієр заявив, що таким чином хорватську справу остаточно полагоджено.

Сьогодні в ночі або рано буде створений новий уряд із премієром та творцем порозуміння Цветковичем на чолі. До нового уряду ввійдуть 4 міністри з хорватської народньої партії та один із партії незалежних демократів. Сербські кола роблять заходи, щоб до уряду ввійшов Мачек, як віцепремієр. В цілій Юґославії настала радість з приводу нормалізації двох братніх народів. Автономія для хорватів у великій мірі причиниться на скріплення внутрішньої сили й суцільности Юґославії. Нова автономічна одиниця буде називатися Бановина Хорватії.

ПРОТИЛЕТУНСЬКЕ ПОГОТІВЛЯ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 24. 8. ПАТ. В Берліні можна запримітити багатомовні явища, між ін. сьогодні на подвіря канцлерського будинку віхала кольона 4—6 триосних авт, якими послуговується канц. Гітлер звичайно підчас маневрів, або при окремих нагодах. На вищих берлінських будинках уставлено протилетунські гармати.

—o—

ПРЕМІЄР ДАЛЯДІЄ ВИГОЛОСИТЬ ПРОМОВУ.

ПАРИЖ, 24. 8. ПАТ. Премієр Даладіє виголосить у пятницю вечором промову у радіо. Точної години тієї промови ще не устійнено.

—o—

В БОЛГАРІЇ ЗАБОРОНЕНО ВИВІЗ.

СОФІЯ, 24. 8. ПАТ. Болгарський уряд видав заборону вивозу сирвіців та харчевих продуктів.

—o—

МІНІСТЕР РІБЕНТРОП У БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 24. 8. ПАТ. Німецький міністр закордонних справ Рібентроп причалив сьогодні на летовищі Темпельгоф у Берліні.

Канцлер Гітлер прибув до Берліна. Мін. Рібентроп безпосередньо по своїм приїзді відвідав Гітлера, якому зложив звіт зі своєї поїздки.

Наука у школах відложена.

ВАРШАВА, 24. 8. ПАТ. Міністерство освіти повідомляє, що початок шкільного року 1939-40. визначений первісно на 4. вересня ц. р., відложено на кілька днів. Новий речинець шкільної науки означить міністерство окремим розпорядком.

У ВАРШАВІ ЗАБОРОНЕНО ПРОДАВАТИ АЛЬКОГОЛЬНІ НАПИТКИ.

Державний комісар Варшави проголосив розпорядок, яким заборонив на терені Варшави вишинк і продаж алькогольних напитків, що мають більше, як 4 і пів % алькоголю. Заборона обовязує від 24. серпня ц. р. Неслухняним грозить гривна до 300 зол. або арешт двох тижнів.

ПРЕЗИДЕНТ ВАРШАВИ ЗАКЛИКАЄ ДОБРОВОЛЬЦІВ ЗГОЛОШУВАТИСЯ ДО КОПАННЯ ПРОТИЛЕТУНСЬКИХ РОВІВ.

ВАРШАВА, 24. 8. ПАТ. Президент міста Варшави видав сьогодні відозву, в якій він закликає мешканців столиці приготовитися на випадок загрози та добровільно зголошуватися копати протилетунські рови. Наказом хвилини є приготовити відповідну скількість сховів. Сьогодні у Варшаві почали копати протилетунські рови і вони мусять бути негайно закінчені. У відозві подано [illegible] льокалі ОПЛ, в яких мешканці Варшави по[illegible] зголошуватися. По змозі добровольці повинні зголошуватися з лопатою.

НОВИНКИ

26
СЕРПЕНЬ

СУБОТА
Ст. ст. 5. серпня 1939.
Максима ісп.
Лат. М. Б. Ченстох.
Сонце: схід 4.29, захід 18.23.
Місяць: схід 16.57, захід 1.42

Завтра: 27. серпня. Неділя
Ст. ст. 14. серпня 1939.
12. по Сош. Мих. пр.
Лат. 13 по Сош. Йос.
Сонце: схід 4.31, захід 18.21.
Місяць: схід 17.27, захід 2.42.

—o—

— **ВП. Передплатників „Діла" у Словаччині** повідомляємо, що наша Адміністрація має власне конто Поштової Каси ч. 4128 у Братиславі в Банку Чехословацьких Леґій, Філія у Братиславі, та що передплату за наш часопис можна складати на це конто на блянкетах, які можна дістати у кожному поштовому уряді. Адр.: Banka Ceskoslovenskych Leg. Filialka v Bratislave Nr 4128. 1--?

— Д-р Т. Е. Бурачинський, вул. Льва Сапіги ч. 43, вернувся. 1608 1-1

— **Вписи до Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові** на всі відділи повного консерваторійного пляну навчання починаються дня 31. серпня ц. р. в головному будинку, вул. Шашкевича 5, тел. 237-15, від год. 10—12 і 15—19, та у філіяльному відділі на Личакові, вул. Крупярська 15, домівка Р. Ш. ім. Князя Льва, від год. 16—18. Учням Інституту прислуговують усі права державних шкіл. Початок науки 4. вересня. Подробиці в афішах. Інформацій уділяє Секретаріят Вищ. Муз. Інституту. — Подається одночасно до відома, що на цей шк. рік заанґажовано як нову силу до науки гри на скрипці проф. Марка Лепкого, який після довголітніх студій у Празі і в Берліні повернувся до краю. 1614 1—2

— **Футра жіночі**, мужеські, лиси, пелерички готові і на замовлення поручає Юліян Глушевський, Львів, площа Капітульна 3, І. пов., телефон 254-46. Товар на складі. 135 —?

— **При зміні мешкання** найкраще перевезе Ваші меблі „**ГАРМА**". Львів, Задвірянська 20, тел. 111-21. 1571 —4

— **Сухоти забирають найбільше жертв.** Згідно з офіційним звітом — повідомляє „Всхуд" — санітарний стан тернопільського воєвідства поправився. Пошести: черевний і пятнистий тиф та красуха виступають у малій кількости і майже без смертних випадків. Зате сухоти поширені найбільше і забирають найбільшу кількість жертв.

— **Вбивство члена „загродової шляхти".** У Слобідці Струсівській, пов. Теребовля напав — пише „Всхуд" — Антін Матвіїв на члена „загродової шляхти" Данила Пелішка і важко зранив його топором у голову. Перевезений до шпиталю Пелішок помер. Напасник утік, але незадовго віднайшла його поліція і підчас арештування зранила його тому, що — як запевняє далі „Всхуд" — арештований кинувся на поліціянта і намагався вирвати йому з рук кріс. Вбитий Пелішок був ініціятором руху зі „загродовою шляхтою" у Слобідці Струсівській.

— **Під будову костела** в Корчині Шляхотськім відбулося недавно посвячення вугольного каменя. В посвяченні взяли участь представники державної і самоуправної влади зі старостою Стефаніцьким, командантом полку моторової артилерії, сен. Пульнаровичем і полк. д-ром М. Бельським на чолі. Комітет будови призбирав відповідні фонди і задумує ще цього року викінчити будову костела.

— **В обороні зневаженого формаля.** Підчас обжинків у добрах кн. Любомірських у Городенці двірський адюнкт копнув формаля Мазура, який тоді пробив його ножем в голову. Адюнкт стрілив формалеві у груди, тоді інші формалі кинулися на нього, важко поранили його ножами, здемолювали обстанову і заатакували директора та гостей. Щойно поліція припинила пролив крови. (ПАТ).

— **Львівська хроніка.** У міських домах при вул. Стрийській ч. 52 намагалася скінчити самогубством Степанія П., урядничка маґістрату, випивши більшу кількість вероналю. — По дорозі до шпиталю помер у ратунковій кареті 50-літній Людвик Соболевський, директор фірми Шпіса. — З авта в Ринку невідомий злодій украв шкіряний плащ на шкоду Казимира Дреяновського з Варшави, вартости 200 зол. — Невідомий напасник вирвав торбинку з рук Альбіни Дзейовської (вул. Збараська ч. 2) біля памятника Собіського на Гетьманських валах, в якій була 3 зол. та леґітимація. — Поліція арештувала Олександра Кліновського за крадіж портмонетки з 20 зол. з кишені Филипа Бохнера. — Карло Мусаковський повідомив поліцію, що в середу пополудні вийшов з хати його 16-літній син Зигмунт і дотепер ще не вернувся. — При вул. Рутовського шофер Остафінський наїхав на невідому жінку, яка їхала ровером. Ранену жінку відвіз шофер до ратункового поготівля.

— **Краєва хроніка.** Грім убив Мартина Шайґіна з Горпина пов. Камінка Струмилова, який ішов з Горпина до Вирова. — Коло Устечка пов. Заліщики виловлено тіло якоїсь невідомої жінки у віці коло 20 років. — У Глубічку пов. Борщів згоріли 3 господарства; шкоду оцінюють на 5.000 зол.

— **Розладдя шлунка і кишок.** Спеціялісти недуг шлунка заявляють, що природну гірку воду „Франціска Йосифа" можна гаряче поручити як дуже успішний домашній засіб.

Зі судової салі.

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У БЕРЕЖАНАХ.

Перед трибуналом окружного суду у Бережанах відбулася в понеділок 21. серпня ц. р. розправа проти 1) **Осипа Пекарського** і 2) **Михайла Найдуха** з Сілця ад Підгайці за злочин державної зради зі ст. 97 § 1 кк. Акт обвинувачення каже, що підсудні належали до ОУН і зустрічалися з Василем Колодницьким, який скривається до нині, а на Зелені Свята ц. р. в порозумінні з собою перевозили зброю для цілей ОУН зі Львова до Підгаєць.

Зізнання підсудних.

Оба підсудні заперечили на розправі, немов би належали до ОУН. Підс. Пекарський зізнав, що в суботу попол. перед Зеленими Святами зявився у варстаті Василя Колодницького, у Львові, де саме працював якийсь невідомий чоловік, спитався його, чи їде до Підгаєць і дав йому 6 револьверів з набоями, з проханням передати в Підгайцях тому, хто по них зголоситься. Не сподіючись нічого злого, згодився їх перевезти. Зі Львова виїхав 28. травня залізницею в год. 9.20 і в Підгайцях по дорозі зі стації до дому притримала його поліція.

Підс. Михайло Найдух теж заперечив приналежність до ОУН. Ледви від місяця працював у варстаті майстра Самотія, а на прохання своїх батьків виїхав ровером зі Львова з Василем Колодницьким до Сільця, бо не мав гроша на залізничий білет. Політичними справами не цікавився.

Зізнання свідків.

Переслуханий як свідок **Казимир Тшинальський**, поліційний агент зі Львова ствердив, що знає Василя Колодницького як боєвика ОУН і таксамо підс. Пекарського, який перебував у Колодницького і з ним постійно контактувався. Заявив, що членами боївки ОУН були в 90% члени т-ва „Сила", яке в квітні 1938. р. влада розвязала за протидержавну діяльність і що Колодницького уже в 1934 арештувала поліція за співучасть в убивстві бл. п. Івана Бабія, який згинув з рук члена ОУН Михайла Царя, який переховувався в домі Колодницького. В його варстаті друкували летючки ОУН. Вкінці зізнав, що і Пекарський і Колодницький в останніх часах контактувалися з членом краєвої організації Ярославом Старухом, якого суд засудив за ОУН на 12 років.

Св. **Антоній Кропілловський** та **А. Топаєв**, поліціянти з Підгаєць ствердили, що від 29. травня ц. р. Василь Колодницький скривається. Підс. Пекарського знають від 1925 р. як члена ОУН і таксамо підс. Найдух контактувався з людьми, підозрілими за приналежність до ОУН. Топаєв переповів крім того хід ревізії в обох підсудних.

Присуд.

У вівторок 22. серпня 1939 р. трибунал під проводом **Л. Польного** (як вотанти засідали судді: В. Черкас і Л. Вискочіль) оголосив присуд, яким засудив підс. **Пекарського на кару 8 років вязниці** з позбавленням на 8 років громадянських прав; підс. **Найдуха** трибунал увільнив від вини і кари. Підсудних боронив адв. **д-р В. Бемко** з Бережан. Оборона зголосила апеляцію щодо підс. Пекарського.

ВІДГОМІН ПОДІЙ У ГОРОДОВИЧАХ К. ХИРОВА.

Від 21. до 23. серпня ц. р. відбувся перед окружним судом у Самборі великий процес за події в Городовичах к. Хирова у квітні ц. р. (на другий день Зелених Свят).

На лаві підсудних засіло 27 молодих сільських хлопців та 2 дівчині. Акт обвинувачення **закидував всім підсудним, що підчас панахиди** за поляглих У. С. С., похованих на цвинтарі в Городовичах, підсудні не послухали поліції і не розійшлися та заатакували поліцію камінням і відломками хрестів, контузіонуючи кількох постерунковиків.

Розправа виказала, що жалюгідні події викликали перекінчики брати Павлюки, які зорганізовано з кільканацятьма молодими людьми з Фельштина вдерлися підчас панахиди на цвинтар, де провокаційно заховувались і побили кілька жінок.

По 3-денній розправі суд засудив **24-ох підсудних на кари вязниці від 6-ох місяців до 1 року**, а одного підсудного малолітного засудив **на приміщення в поправному заведенні**. Трьох підсудних, між іншими одну жінку, суд увільнив від вини і кари.

Підсудних боронили адвокати: **д-р В. Загайкевич** і пос. **м-р Ст. Навроцький** — оба з Перемишля і **д-р Рогуцький**, **д-р Петрасевич** та **д-р Абрагам** зі Самбора.

ЗА „УКРАЇНІЗУВАННЯ ПРІЗВИЩ".

Дня 16. ц. м. відбулась в окружнім суді у Перемишлі розправа проти **о. Теодора Гури**, пароха в Торках, перемиського повіту, за провину зі ст. 287 § 1 кк., якої допустився двократно — каже акт обвинувачення — так, що ще в листопаді і в грудні 1935 р., себто майже чотири роки тому вписав у метрикальних книгах два називща своїх парохіян у „зрушенім" висові, а саме Яновський замість „Яновскі" та Румінський замість „Румінські". Підсудний боронився тим, що вписав їх згідно з вписом з книги „статус анімарум". По розправі суд увільнив підс. **о. Гуру від вини і кари.** Боронив адв. **д-р Володимир Загайкевич.**

—o—

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ВЕСЕЛО ЖИВЕМО".

Дім американського багатого промисловця. Його жінка має манію філянтропії і на льокаїв і шоферів приймає волоцюг-приблуд, опікуючися ними якнайніжніше, щоб навернути їх на дорогу чесноти. Саме один такий утік хоадькома вночі, вкравши домашнє срібло. Того самого дня розсіяна дама-філянтропка приймає першого, що застукав до її дверей, обдертого та брудного мандрівника, на місце шофера. Незнайомий шофер своїм виглядом і поведінкою зєднує собі симпатію всіх жінок у родині: у мами і двох доньок. Вершок його успіху приходить тоді, коли гості, що прийшли на святочну вечерю, вважають його якимсь паном з вищого товариства і він мусить грати ролю запрошеного гостя. Вся комедія — дуже дотепна і зручно зроблена сатира на багату родину, якої кожний член має свої чудацтва. Першорядні комедієві типи, інтрига завязана небанально. Всі артисти-коміки добре нам відомі з лиця з ріжних фільм, хоч і прізвищ усіх не памятаємо.

КІНО „АТЛЯНТІК": „СУПЕРНИЦІ".

Суперниці це молоді американські дівчата, які хотять узяти участь у рекордовому леті та у всяких акробатичних скоках з летунаду, щоб здобути високу нагороду. Вони бідні і такою нагородою хотять поправити свою долю. Всі вони складаються з останніх грошей на те, щоб купити собі власні літаки. Єдина молода міліонерка має найкращу машину і готова виграти лет, але з огляду на свої бідні товаришки прикидається підчас змагань, що її машина зіпсувалася. Одна з жінок летуна стає летункою, щоб завжди ділити небезпеку разом із своїм чоловіком, а коли він згинув, із розпуки вибралась у повітряну подорож, щоб покінчити самогубством. У головних ролях: Чарльз Фаррель, Аліса Фей і Нансі Келлі.

СПОРТ.

ГОСТРІ КАРИ НА ГРАЧІВ

В середу 23. ц. м. ВҐ і Д. розглянув на своєму засіданні ріжні події, до яких дійшло на грищах підчас мачевих змагань минулої неділі. ВҐ і Д. покарав грачів: Куліґа з Поціску і Чучмана зі Степу 3-літньою дискваліфікацією; Корешу і Боречка з Поціску та Пешека з Льоту 3-місячною дискваліфікацією; Дубеля з Льоту та Олійника зі Зорі 2-місячною дискваліфікацією; Панчишина зі Степу 8-тижневою дискваліфікацією, а на дружину Степ наложив грівну 10 зол.; Олійника і Верхолая зі Зорі (Винники) 4-місячною дискваліфікацією, Сальомоновича з Ґолю 1-річною дискваліфікацією, воротаря стрийської Погоні Сродзінського, який зневажив чинно змагуна України та Жильцева і Давидова з Поціску припинив у виконуванні прав аж до закінчення слідства. Крім того ВҐ і Д. почав слідство за авантури на змаганнях Гасмонея — Польонія у Львові.

ОГОЛОШЕННЯ

ТЕАТРИ

Великий Театр.

Пятниця 25. 8. год. 20 „Оборона Ксантиппи".
Субота 26. 8. год. 20 „Багряні рожі".
Неділя 27. 8. год. 16 „Багряні рожі"; год. 20 „Парижанка".
Понеділок 28. 8. год. 18 „Парижанка".

Театр Ріжнородностей.

Нечинний.

Український Театр ім. І. Котляревського

НАДВІРНА:
25. 8. Гуцулка Ксеня.
26. 8. Муза на офсайді.
27. 8. Тополя.
28. 8. Цариця Грузії.
29. 8. Шаріка.
30. 8. Циганське кохання.
31. 8. Кирка з Льолсо.
З Надвірної іде театр до Коломиї і Станиславова.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

СОЛОТВИНА:
25. 8. Люди на кризі.
26. 8. Сісі.
27. 8. Гриць.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГОРОДЕНКА:
29. 8. Дай серцю волю.
30. 8. За молдавський престіл.
31. 8. Вельможна пані Кочубеїха

ЗАЛІЩИКИ:
1. 9. Дай серцю волю.
2. 9. Сорочинський ярмарок.
3. 9. За молдавський престіл
4. 9. Вельможна пані Кочубеїха

КІНА.

АМПІР: „Три підхорунжі".
АПОЛЬО: „Пісеньпар Заходу" (Нельсон Еді).
АТЛЯНТИК: „Суперниці".
БАЯКА: „Льокай ясновельможної пані" і колір. додаток.
БАЛТИК: „Заза".
ВАНДА: „Роберт і Бертран".
ҐРАЖИНА: „Палкі серця", „Поверх вище".
ЕВРОПА: „Перемога стихії".
КАСІНО: „Весело живемо".
КОПЕРНИК: „Франкенштайнів син".
МАРУСЕНЬКА: „Син кантора".
МЕТРО: „Плинне золото", „Донька Шенгаю".
МУЗА: „Життєві розчарування".
МІРАЖ: „Льорд Джеф", „7-ме небо".
ПАКС: нечинне.
ПАЛЯС: „Циганські мельодії".
РАЙ: „Кібіц" (Фернандель).
РІЯЛЬТО: „Елегантний світ".
РОКСІ: „Зоряна ескадра", „Їх екселенція шофер".
СВІТ: „Сліпий завулок", „24 години кохання".
СВЯТОВИД: „Царський кур'єр", „Лицарі пустині".
СТИЛЕВЕ: „Коли Мадельон" і ревія.
ТОН: „Пенні", „В огні стрілен".
УТІХА: „У Давсоновій кріпаці" та ревія.
ХИМЕРА: „Рена" (Справа 777).

ФОТОПЛЯСТІКОН (пл. Марійська ч. 5): „Царська Росія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Пятниця, 25. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.15 Клопоти та ради: „Моя дитина йде перший раз до школи". 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Розривкова музика з пл.; у перерві: Туристично-спорт. порадник, 13.25 Для сільських господинь: На порозі школи, ради, вістки, туристично-спортовий поладник, музика з пл., 14.10 Для молоді, 14.25 Господарські вістки, біржа, 14.45 Гутірка технічна з молоддю, 15.00 Орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Попол. денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Музика з пл., 16.45 Гутірка з хорими, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Плити з поясненнями, 18.00 Мельодії сонячної Ґенди, муз. авд., 18.30 Камер. концерт у вик. смичк. квартету, 19.00 Переказ про Меркурія Смоленського, 19.20 Резерва, 19.30 Орх., тенор, скрипка, 20.15 Резерва, **20.25 Для села: Вже восени подбаймо про зимову пашу, в українській мові виголосить інж. Оксана Дучимінська.** 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт. програма на завтра, 21.00 Симф. орх., хор, 22.35 Соната на клярнет і форт. оп. 120, ч. 1., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 26. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Орх. мандолінистів, 8.15 Репортаж із живців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Орх., 14.00 З оперової музики, дуети з пл., 14.20 Із життя хліборобських організацій, 14.45 Театр Уяви для дітей: „Соловейко" Андерсена, з муз., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Віольончеля, 16.50 Ц. О. П. тому 4000 літ, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Танк. музика з пл.; у перерві в год. 17.20 „Півкольонії", 17.50 Східні Торги у Львові, 18.00 Відгомони сили та слави, 18.10 Розр. концерт, орхестра, пародії, пісеньки, рефрени, ксильофон, 19.00 Сімома морями до сімох горбів, радіоповість, 19.20 Резерва, 19.30 Гутірка „Що пишуть поляки із закордону, 20.00 Капеля, спів, авд., 20.25 Гутірка зі слухачами, 20.35 Спортові льокальні вістки, Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт. програма на завтра, 21.02 Трансм. зі Швайцарії: Прощальний ресіталь Вен. Джілі, в супр. форт. 21.35 Сальон. музика з пл., 21.50 Дальша частина фестівалю зі Швайцарії, 22.20 Танк. музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Неділя, 27. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранок хлібороба: На що звертати увагу при плеканні пшениці, Нар. музика з пл., Які користи дає кооперативний обут збіжа, коло год. 10.30 Оперетова музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Муз. поранок: симф. орх., 13.00 Вийнятки з творів Пілсудського, 13.05 Ряшівська молодь у боях за незалежність, 13.15 Музика у вик. камер. орх., мецосопран, тенор, саксофон, 14.45 „Пан Тадей" читає Ст. Ярач, 15.00 Нар. пісні з пл., 15.10 Зпід Задвіря, 15.35 „Битва під Варшавою" фрагм. з оп. Ґжимали-Седлецького, 16.30 Вінсент д' Інді: Тріо на форт., клярнет, віол., 17.15 Хто відповість, 17.30 Сопран, баритон, гумор, Юрандів хор, джез, 19.00 Театр Уяви: „Карло Марцінковський", 19.30 Програма на завтра, 19.35 „Гостинниця „Під левом" вес. авд., 20.05 Спортові льокальні вістки, 20.10 Звук. тижневик, політ. огляд, веч. денник, метеорольог. вістки, програма на завтра, 20.55 Метч копан. мяча Польща — Мадярщина, 21.35 Десять літ фільм. музики, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Українське громадянство домагається збільшення українських радіоавдицій.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 25. серпня 1939.

БЕРЛІН 15.00 Весела музика, 18.00 Фільм. мельодії, 20.15 Штравсові твори, 21.10 Співка, БІЛГОРОД 19.05 Популярні мельодії, 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 17.40 Орх., 19.25 Мадярські мельодії, 21.05 Форт. ресіталь Г. Каролія, 22.00 Танк. музика, ВІДЕНЬ 18.30 Давня музика на давніх інструментах, 21.00 Симф. концерт, (болгарська і німецька музика), 22.30 Розр. музика, ГАМБУРГ 19.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. концерт, 18.00 Класична камер. музика, 20.45 Чар голосу, 22.20 Бах: Соната на 7 дутих інстр., ЛЯГТІ 17.20 Гітара, 21.10 Концерт військ. орх., ПАРІ ПТТ 18.05 Пісеньки, ПРАГА 18.30 Хор, 19.20, 20.10 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Давня хор. музика, 20.15 Скрипка, 20.30 „Невідомий танцюрист" ком. Трістана Бернара, РИМ 20.30 Симф. музика, 21.30 Симф. концерт під дир. Масканіа, СОФІЯ 18.00, 22.00 Легка і танк. музика, 19.15 „Лукія з Ляммермур" оп. Доніцетія.

Субота, 26. серпня 1939.

БЕРЛІН 15.30 Нар. пісеньки, БІЛГОРОД 19.05 Нар. мельодії, 20.00 Військ. орх., 21.10 Нар. пісеньки, БУДАПЕШТ 19.25 Циг. музика, 21.00 Трансм. з Люцерни: Спів. ресіталь Вен. Джілі, 22.20 Джез, ВІДЕНЬ 19.00 Веселий кінець тижня, ГАМБУРГ 20.15 „Царевич" оп. Легара, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. авд. з муз., 20.15 Оперова й оперетова музика, КЕЛЬН 16.00 Веселі старі й нові мельодії, МІЛЯНО 21.00 „Турандот" оп. Пучінія, ПРАГА 18.30 Легка музика, 20.00 Кабарет, РАДІО ПАРІ 19.30 Моцартові сонати, 20.30 Спів, 21.05 Трансм. з Люцерни, РИМ 20.30 Хвилина музики, 22.30 Форт., СОФІЯ 18.00 Популярний концерт, 18.30 Мандоліни, 19.00 Вок. концерт, 20.50 21.40 Легка музика.

Неділя, 27. серпня 1939.

БЕРЛІН 20.15 Розр. концерт, БІЛГОРОД 21.20 Болгарські пісеньки, БРАТІСЛАВА 15.30 Словацькі нар. пісеньки, БУДАПЕШТ 17.45 Нар. пісеньки, 19.25 Оперетковий вечір, 20.50 Циг. музика, 22.00 Танк. музика, ВІДЕНЬ 20.15 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. концерт, КОПЕНГАГЕН 21.30 Шубертові пісні, МІЛЯНО 17.00 Симф. концерт, 21.00 Розр. музика, 22.30 Легка і танк. музика, МІНХЕН 19.00 „Дон Джовані" оп. Моцарта, ПАРІ ПТТ 20.15 Пісеньки, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісеньки, 20.30 Симф. концерт, РИМ 17.00 Розр. концерт, 21.00 „Міранда" оп. П Капоніка, СОФІЯ 18.00 19.00 21.25 22.00 Легка і танк. музика, 20.00 Вок. концерт, 20.50 Оперетова музика.

Біржа

Львів 24 серпня 1939.

ГРОШІ.

Бельги бельг. 90·31—90·72 Доляри америк. 5.30·52—5.33·00. Доляри канад. 5.29·00—5.32·00. Фльор. гол. 284·00—286·31 Франки франц. 14·16—14·16. Франки шв. 120·40—120·65 Фунти англ. 25·00—25·00, Гульд. гдан. 99·75—100·25 Кор. данськ. 111·53—111·53. Корони норв. 125·57—125·57 Корони шведські 128·72—128·77. Ліри іт. 19·00—19·00. Марки фінляндські 10·75—11·02, Марки нім. срібні 86·00.

АКЦІЇ.

Банк Польський 102·00, Цукор 34·50—35·25, Вугіль 30·00—31·25, Ліпьпоп 79·00—79·00 Модзеів 17·50—17·75, Островець 79·75—79·75, Страхові 40·00—40·75, Жирардів 45·00—45·50, Габербуш 57·50—57·50

Тенденція вдержана.

ПАПЕРИ.

4 і пів внутрішня 60·50, 3 інвестиційна 1 ем. 70·00, серія 77·00—00·00, 2 ем 69.00 серія 76·00—80·50, 5 конверсійна 65.62 5 залізнича 61·00—59·00, 4 прем. дол. 38·75 4 консолідаційна 61·00—60·50.

Тенденція вдержана.

ЦІНИ ЗБІЖЖЯ.

Львів, 24. серпня.

Пшениця оборот 797 тон, тенденція сильна, жито оборот 406 тон, тенд. спок. ячмінь оборот 362 тон, тенд. нестала, овес оборот 50 тон, тенд. спокійна. Загальний оборот 3225 тон.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 24 серпня 1939.

За 1 кг. масла дес. бльок без оп.	2·85
За 1 кг. масла дес. бочк. з опак.	2·90
За 1 кг. масла експ. з оп. дає зачет	2·90
1 л. молока	0·15
1 кг. яєць	1·05

Тенд.: масло і яйця вдержана, молоко слаба.

Оповістки.

Читальні і Товаришів повідомляю, що я перенісся. Видавництво „За Правду" зліквідоване. Зі збірки „Люди де ви?" конфіскати зняти. За неї й інші вислані Вам книжки, що вже найвищий час заплатити, належитість прошу висилати і книжки замовляти вже тільки на адресу: Роман Могетич, Вовдіж. 1610 1-1

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. С-ки „Діло", Львів, Ринок 10.